

TOP články

- ▲ Nová fasáda škôlky - str. 3
- ▲ Séria rozhovorov - str. 5-7
- ▲ Rozprávkový park - str. 8
- ▲ 10. výročie SZUŠ v Haliči - str. 18
- ▲ Zhodnotenie futbalovej sezóny - str. 24-27
- ▲ Haličské slávnosti -program - str. 28

August bez Haličských slávností akoby ani nebol

Nielen Haličania, ale aj ľudia z okolia zvyknú vravieť, že po Haličských slávnostiach končí leto. Dúfajme, že počas búčova nám ešte bude priať počasie, aby sme si mohli spoločne tento náš sviatok naozaj užít. Spolu s kultúrnou komisiou sme aj napriek náročnej finančnej situácii pripravili pre vás bohatý kultúrny program, ale aj veľa sprievodných podujatí. Už v piatok večer o 18.00 hodine vás pozývame na vskutku netradičný zážitok v rozprávkovom prostredí Haličského zámku. Čaká vás

“Nikdy sa nevzdávaj, zvyčajne dvere otvorí posledný kľúč zo zväzku.” (Paulo Coelho)

► Tohtoročné slávnosti začneme veľkolepou módnou prehliadkou v nádherných historických róbach.

historická módna prehliadka za účasti tých najsilnejších žien niekdajšieho Rakúsko-Uhorska. Potvrdí sa vám, že za všetkým treba hľadať ženu platilo už v dávne minulosti.

Sobota nemôže začať inak, než haličským jarmokom, pri ktorom si už od deviatej hodiny zmerajú svoje sily a kulinárske schopnosti súťažiacie tímy vo varení kotlíkových špecialít – Podzámocký kotlík. Opäť sa nahlásilo veľké množstvo remeselníkov. Niektorí svoje remeslo dajú vyskúšať aj návštevníkom. Pre deti sú zabezpečené kolotoče, bábkové divadlo o 11.00 a penová párty o 14.00. Hudobný a kultúrny program na pódiu odštartuje od 10.30. Podrobný rozpis jednotlivých vystúpení nájdete na plagáte na poslednej strane novín. Hlav-

nými večernými ťahákmi budú Traky a Cico band. Oficiálne otvorenie aj s uvedením novej knihy o veľkej literárnej osobnosti – slovenskom Jules Verneovi – A. E. Timkovi sa udeje o 13.00.

Nedeľa bude v športovom areáli patriť futbalu a volejbalu. Po dlhšej prestávke sa podarilo zorganizovať aj volejbalový turnaj, futbal si zahrajú starí páni a o 16.30 je naplánovaný výkop prvého tohtosezónneho majstrovského zápasu TJ Slovan Halič proti Biskupiciam. Duchovný program predstavuje slávnostná svätá omša v rímskokatolíckom kostole o 11.00 hodine.

Teším sa na stretnutie s vami počas podujatí Haličských slávností 2023.

Mgr. Alexander Udvardy

Fasáde škôlky sa prinavrátil pôvodný vzhľad

► Pôvodný vzhľad fasády materskej školy. (zdroj: archív J. Mojžiš)

2

V týchto dňoch sa realizujú finálne stavebné práce na budove bývalej škôlky. Stavebné práce síce trvali dlhšie, než sa predpokladalo, avšak výsledok určite poteší. Je isté, že tí, ktorí si pamätajú svoje detské škôlkárske časy v nej, ju teraz nespoznajú. Detská opatrovňa bola postavená už v roku 1886 z iniciatívy vtedajšieho správcu farnosti Žigmunda Miessla a pre potreby predškolskej výučby slúžila viac ako 100 rokov. Za ten čas sa jej vzhľad zmenil. Najväčším zásahom bola prestavba za socializmu, kedy sa zmenil najmä uličný pohľad za-

murovaním vchodových dverí od ulice a zväčšením okien. Rovnako vo dvore bola namiesto gangu pristavaná vstupná chodba, z ktorej sa vstupovalo do jednotlivých tried.

Pre porovnanie toho, ako si mnohí škôlku pamätáme, ako vyzerala pred tým a ako vyzerá po rekonštrukcii si môžete prezrieť jej podoby na priložených fotografiách. Po dokončení interiéru sa pristúpi k naplneniu jednotlivých miestností atraktívnymi expozíciami z histórie Haliče a dve miestnosti budú venované tvorbe a životu maliara Csontváryho.

► Aktuálny stav po renovácii

Vzhľadom na značné meškanie prác sa musí posunúť aj termín slávnostného otvorenia, ktoré by sa malo uskutočniť v priebehu mesiaca október. O konkrétnom termíne vás budeme včas informovať. V prvej fáze bude sprístupnená len budova novozriadeného pamätného domu spolu s kaviarňou. Dvor si ešte bude vyžadovať viac času na dokončenie a tak v plnej kráse tento areál zažijú až budúci rok. Bude to však určite veľmi reprezentatívny priestor, kde budú mať Haličania nielen možnosť tráviť krásne chvíle. Zároveň sa tým obec zatriaktívni aj v očiach turistov a návštevníkov, keďže získajú ďalšiu atrakciu, ktorú môžu okrem zámku u nás navštíviť.

Mgr. Alexander Udvardy,
starosta obce

Mobilná aplikácia

Novinky z našej obce do Vášho mobilu. Predstavujeme Vám službu pre občanov: Mobilnú aplikáciu s názvom „V OBRAZE“.

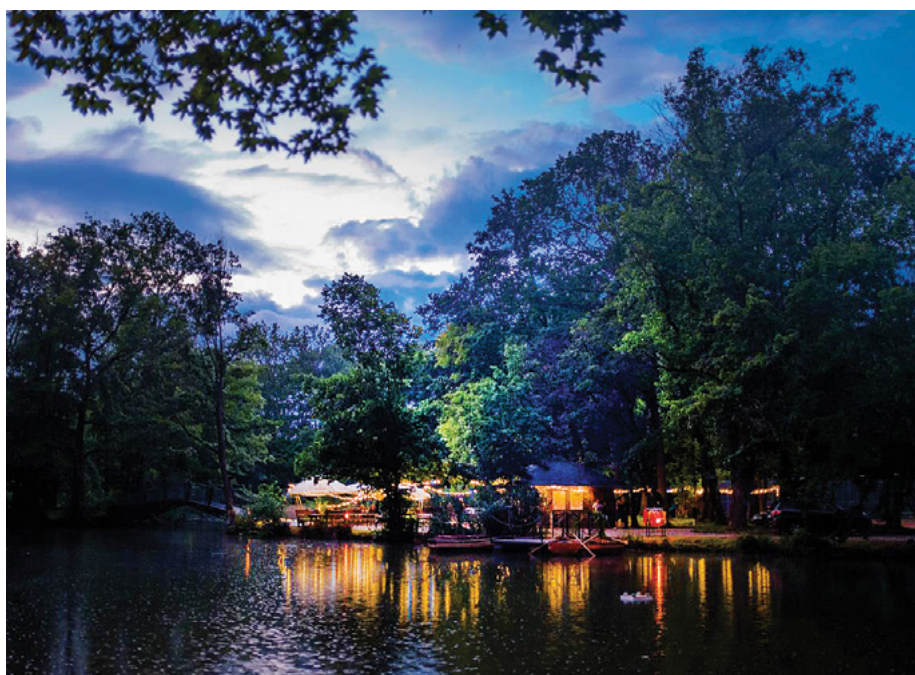
Aplikáciu si môžete stiahnuť aj cez tieto QR kódy

Spoločne sme strávili aj jeden z najdlhších dní v roku

Mnohých, a to nielen Haličanov prilákalo k zámockému rybníku a na piknikovú lúku podujatie, ktoré vzniklo z iniciatívy kultúrnej komisie v spolupráci so zámckým hotelom. Deťom sa ich vystúpením podarilo odohnať dážď až do zapálenia jánskej vaty a tak sme si mohli spoločne užiť krásne chvíle.

Práve vystúpením detí sa jánsky večer na piknikovej lúke začal. Ej padá dážď, padá dážď, či Prší, prší, len sa leje. Tieto piesne v detskom podaní nás potešili o to viac, že hoci dažďu ako sa vraví, už viseli nohy, celý program sme si pozreli v suchu. Aj zbieranie bylín so Živenou bolo priam magické a pútavé. Žltý ľubovník už poľahky rozpoznáme medzi inými lúčnymi bylinkami. Možno aj vďaka herbáru, ktorý sme si mohli s Adkou vyrobiť. A voňavé viažaničky levandule nám tento pekný večer budú ešte dlho doma pripomínať.

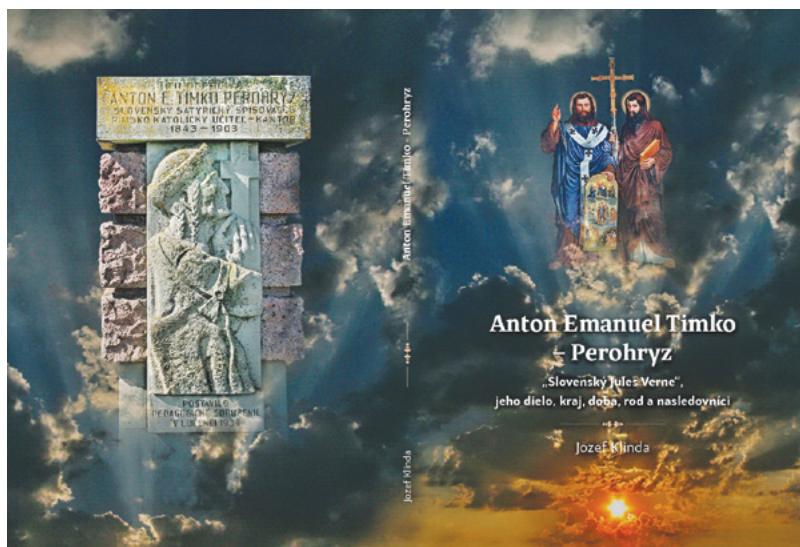
Počas celého večera pri altánku hrala ľudová hudba z Novohradu a šéfkuchár Artur na grile vyčaril skutočné dobroty. Za súmraku k už aj tak výbornej atmosfére prispeli plamene fakieľ,

ktorých svetlo sa odrážalo na hladine rybníka. Jánska vatra bola už len pomyselná čerešničkou na torte. Až na jej plamene sa spustili prvé dažďové kvapky. Tento večer bol ozaj čarovný a určite si ho budeme chcieť o rok zopakovať. Ďakujeme za možnosť prežiť tento večer v krásnom prostredí zámckého parku a pomoc s jeho prípravou. Pochutnali sme si aj na výborných koláčoch z cukrárne denného centra.

Zdroj: Halic.sk

„Slovenský Jules Verne“, jeho dielo, kraj, doba, rod a nasledovníci

Publikácia o národovcovi a učiteľovi **A. E. Timkovi - Perohryzovi** (1843 Selce - 1903 Podkriváň), ktorú **vydáva obec Halič pri príležitosti jeho 180. výročia narodenia a 120. výročia úmrtia**, prvý raz na 672 stranách opisuje v historických súvislostiach jeho utajovaný život. Zároveň po 150 rokoch uvádza **výber z jeho asi 300 literárnych prác**, v origináloch zachovaných len v knižnici Harvardovej univerzity a SNK v Martine. Totiž väčšinu z nich po jeho smrti pod vyhrážkami úradov musela jeho manželka verejne spáliť pred školou v Podkriváni. Uverejňuje aj farebné dobové maľby, ilustrácie, map-

ky, portréty dejateľov a literátov, erby a fotky sídiel súvisiace s jeho životom a dielom.

V období prvej ČSR Timka rehabilitovali a znova zaradili medzi významných slovenských literátov. V Podkriváni mu na hrobe slávnostne odkryli **pomník od zakladateľa slovenského sochárstva Fraňa Štefunku (dnes NKP)**. Niektoré knihy opätovne vydali, avšak s redaktorskými antikomunistickými zmenami. Z tohto dôvodu sa **po roku 1948 Timko znovu skrívodlivo dostal do nemilosti**. Nezmyselne ho zaradili medzi klérofašistov, antikomunistov a nepublikovateľných spisovateľov; vymazali z učebníc a jeho dielo vyradili z knižníc, aby upadlo do zabudnutia. Neuvedomili si, že Timko o vzniku I. svetovej vojny, ZSSR, ani ČSR ani nesníval. Velebil len vierozvestov sv. Cyrila a sv. Metoda, pričom poznal **osobne viacerých Štúrovcov a ich nasledovníkov, s ktorými spolupracoval najmä v Banskej Bystrici, Martine, Skalici, Senici, Trnave a Novohrade**. V dobe silnejúcej maďarizácie túžil len o zrovnoprávení národov vo svojej vlasti – Habs-

burskej monarchii; o zachovaní slovenského národa, rozvoji jeho povedomia a kultúry. **Snažil sa zaviesť štúrovskú slovenčinu do literatúry a škôl**, sprístupniť ju najmä vidieckemu ľudu.

Timkov rod sa „vetvil“ od Kláštoru pod Znievom Pohroním cez Radvaň, Slovenskú Ľupču, Selce po Novohrad. Študoval na gymnáziu a učiteľskom ústave v Banskej Bystrici. **Ako učiteľ pôsobil v Radvani, Haliči, Veľkej nad Ipľom, Bystrej, Kline a Podkriváni**. Bol známy ako **publicista, básnik, ilustrátor, skladateľ, organista, spevák, dramaturg, ale najmä utlačovaný plodný slovenský spisovateľ – satirik a fantasta**. Timkovi zverejšňovali príspevky v renomovaných slovenských periodikách spolu s dielami Kalinčiaka, Vajanského, Chalúpku, Bottu, Záborského, Dobšinského, Sládkoviča, Kráľa a ďalších literátov, tiež Tolstoja, Andersena, Mickiewicza, Mikszátha. Asi 13 jeho knížiek vyšlo v **Knižnici zábavného a užitočného čítania** v Senici a Trnave. Jeho **Grošovú knižnicu pre slovenskú mládež** tlačili

v Skalici. V B. Bystrici bol redaktorom **27 ročníkov Starého a nového vlasteneckého kalendára**. Spolu s A. Sokolíkom v Martine vydávali **prvý slovenský detský časopis Včelka** (63 čísiel na 1014 stranách), predchodcu dnešnej Včielky.

Timka po rehabilitácii považujú za **zakladateľa slovenskej fantastickkej, environmentálnej, mykologickej, sadovníckej, poľovníckej a detskej beletrie; za spoluzakladateľa historickej, etnografickej, lesníckej a cestopisnej literatúry**. Jeho „Krupľová komédia“ - prvá maňušková divadelná hra sa hrá dodnes. Viacero jeho diel vyšlo v Česku (vrátane stále aktuálnej knihy Macko), kde ho považujú za **zakladateľa českej poľovníckej literatúry**.

Perzekvovaný Timko musel často písať pod rôznymi pseudonymami. V jeho historických dielach nechýbajú postavy zbojníkov (Jánošíka, Hrajnohu,..) a turkobijcov. Mnohé básnické a prozaické diela predstavujú **prvotiny environmentálne orientovanej slovenskej literatúry**. Už v tom čase ho nazvali **Priateľ prírody** a **Priateľ stromov**; milovníci fantastickkej literatúry „**Slovenský Jules Verne**“. Jeho cestovateľ Perohryz sa v nej pohybuje **od Islandu po Japonsko, od severného pólu po Afriku**, kde situoval aj príbeh zajatej Angeliky, ktorá 85 rokov predstihla sfilmovanú Angeliku. Perohryz s muzikantom Števkom Vržďaliakom z Podpoľania navštevuje aj **Peklo, sídlo Smrti**. Nechýbajú ani **Výskumy z Mesiaca** a prvý raz publikovaný rukopis **U brány neba**. Prvý raz v slovenčine opisuje **Svätú zem**. Unikátna je aj jeho **reportáž z veľkej hospodárskej výstavy v roku 1883 v Lučenci**. K prvotinám patrí aj určovanie húb s uvedením aj ľudových názvov.

RNDr. Jozef Klinda

Prinášame Vám sériu rozhovorov
s bývalými pracovníkmi
Základnej školy v Haliči

Mgr. MÁRIA KRASŇANOVÁ

Oblíbená pani učiteľka prvého stupňa, a neskôr učiteľka zemepisú, prírodopisu a pracovného vyučovania.

Kde všade ste predtým pôsobili, kým ste sa dostali napokon do Haliče?

Po skončení štúdií na Pedagogickej fakulte Banská Bystrica v roku 1972 som nastúpila na ZŠ Čadca Podzávoz. Na Kysuciach som pôsobila do roku 1977, kedy som sa vrátila do rodného kraja a nastúpila na svoju bývalú školu v Haliči ako pionierska vedúca. Až na výnimku jedného roka, kedy som učila na ZŠ v Divíne, som až do svojho dôchodku pracovala na ZŠ v Haliči.

Čoho konkrétne sa týkajú Vaše najmilšie spomienky na roky strávené v Haličskej škole?

Najkrajšie spomienky sa mi spájajú s výborným kolektívom, s ktorým som mala česť pracovať. Ten bol v začiatkoch zložený z mojich bývalých učiteľov, ale aj spolužiakov z bývalej deviatej B. Aj napriek tomu, že sa kolektív najmä v posledných rokoch menil, vždy ho tvorili ľudia s úprimným srdcom, ochotní pomôcť, poradiť a riešiť pracovné i osobné problémy ľudským prístupom. Spomínam si na mnohé vtipné príhody, veselý smiech počas voľných chvíľ, či prestávok, ale aj vzájomné porozumenie v ťažkých osobných chvíľach. Samozrejme nemôžem zabudnúť na svojich žiakov, z ktorých mnohí dnes zastávajú významné posty v spoločnosti a stali sa z nich príkladní občania.

Ako trávi voľný čas učiteľka vo výslužbe?

Asi ako každá stará mama, pomáham pri výchove svojich vnúčat, ale nájdem si čas na dobrú knihu, riešenie krížoviek, či sledovanie obľúbených seriálov. Najviac ma však teší práca v záhrade.

V čom vidíte momentálny progres ZŠ s MŠ HP v Haliči?

Od môjho odchodu do dôchodku sa škola posúva vpred, mení sa na modernú školu, ktorá je prispôsobená potrebám dnešného sveta, mení svoj vonkajší vzhľad, ale aj vnútorné nastavenie. Teším sa, že sa zvyšuje záujem o materskú školu, čo je predpoklad, že žiaci budú pokračovať na tunajšej škole aj ďalej.

Čo by ste zaželi svojím ešte stále aktívnym kolegom?

Svojím kolegom by som popriala pevné zdravie, veľa tvorivých nápadov, vzájomné porozumenie a podporu a tiež uznanie ich dôležitej práce spoločnosťou. A ešte by som sa rada poďakovala tímu Haličských zvestí, že si na mňa spomenuli a oslovili ma. Práve celému obecnému zastupiteľstvu, a pánovi starostovi Mgr. Alexandrovi Udvardymu veľa úspechov, tvorivých podnetov pri zveľaďovaní čoraz krajšej Haliče.

*Za odpovede ďakuje
Renata Padúchová*

Mgr.
**MAGDALÉNA
DOJČIAROVÁ**

**učiteľka prvého stupňa,
ktorá stála za veľkým
množstvom kultúrnych
programov v obci**

Oblúbená pani učiteľka prvého stupňa, pamätám si, ako sa rodičia snažili aby sa ich prváčik práve dostal do Vašej triedy. Kde všade ste predtým pôsobili, kým ste sa dostali napokon do Haliče?

Veľmi pekne ďakujem za pekné slová. Dobré mi padli. Po skončení vysokej školy bol problém dostať miesto v Haliči, či Lučenci. Ponúkli mi miesto na ZŠ v Cinobani. Nádherná príroda, skvelý kolektív, milé detičky a rodičia. Učila som medzi nimi

len rok, nastúpila som na materskú dovolenku so synom Dušanom. Po materskej sa uvoľnilo miesto v Haliči, kde som pôsobila až do odchodu na dôchodok.

Čoho konkrétne sa týkajú Vaše najmilšie spomienky na roky strávené v Haličskej škole?

Ako hudobníčka som mala blízky vzťah k hudbe a tancu. Najmilšie spomienky mám na hodiny strávené s deťmi pri príprave programu na rôzne slávnosti, spe-

vácke súťaže a zdieľať ich radosť z ich úspechu. Teší ma, že víťazka Superstar, Vierka Berková, bola mojou zverenkyňou, Vilko Tóth postúpil až do Bratislavy. Tanečné skupiny Lienky a Romale účinkovali v televíznej relácii Kamera M. Spolu s Viktorom Rehanekom a deťmi (Gretka Teleková a Janka Rehaneková) sme založili skupinu Relax. Veľmi ma teší, že p.učiteľka Anka Lukáčová, tiež moja žiačka a tanečníčka, pokračuje (a veľmi úspešne) v mojich šľapajách. Rada spomínam aj na kolektív učiteľov. Keď som nastúpila, videla som tváre učiteľov, ktorí ma učili, ktorí mi boli vzorom. Strach a obavy sa stratili po milom prijatí do kolektívu. Nikto neodmietol poradiť, či pomôcť.

Ako trávi voľný čas učiteľka vo výslužbe?

Najradšej trávim voľný čas

s vnučkou Miškou, mojím „slniečkom“. Rada pozerám vedomostné súťaže, lúštim sudoku, krížovky. Kedysi som čítala knihy, ale už mi to oči „nedovolia“.

V čom vidíte momentálny progres ZŠ s MŠ HP v Haliči?

Vďaka môjmu synovi, ktorý zaznamenáva a dokumentuje prácu školy kamerou, spoznávam, že tu pracujú skvelí a šikovní učitelia, ktorí svoju prácu a deti milujú.

Čo by ste zaželeli svojim ešte stále aktívnym kolegom?

Práca učiteľa je náročné povolanie. Preto želim kolektívu ZŠ pevné zdravie a neskonalú trpezlivosť pri svojej neľahkej práci.

***Za odpovede ďakuje
Renata Padúchová***

**Vynikajúca /vyskúšaná/ domáca
MÄSOVÁ PAŠTÉTA**

5 ks cibule
1,5 kg bravčového bôčika
1,5 kg bravčového pliecka
1 kg hydinových pečienok
1 PL soli, 2 PL bravč. masti
1 ČL mletého čierneho korenia
8 strúčikov cesnaku, kto chce vetvičku rozmarínu

Mäso nakrájame na veľký plech. Pridáme očistenú cibuľu na štvrtky, cesnak, soľ, č.korenie a rozmarín, bravčovú masť a podlejeme asi 2 dcl vody. Zakryjeme alobalom a pečieme asi 2 hod pri teplote 180st. Medzitým si na mlynčeku pomelieme pečienky. Keď

RECEPTY

pečené mäso vychladne, zomelieme aj to aj s výpekcom. Všetko spolu zmiešame a môžeme pridať ešte trošku horčice a vymixujeme ešte ponorným mixérom. Naplníme do sklenených pohárov a sterilizujeme 2 hodiny.

Zdroj foto: iStockphoto

Mgr. IGOR KOKAVEC

bývalý riaditeľ našej základnej školy a učiteľ telesnej a brannej výchovy

Učiteľ a následne aj riaditeľ školy v Haliči. Kde všade si predtým pôsobil, kým si sa dostal napokon do Haliče?

Po ukončení vysokej školy a základnej vojenskej služby som nastúpil na moje prvé učiteľské miesto práve sem do Haliče. Vyštudoval som učiteľstvo, aprobáciu telesná výchova - branná výchova. V roku 1980 otvárali novú školu, potrebovali viac učiteľov, a tak mne aj mojej manželke ponúkli miesta v škole a k tomu byt. Pre mňa, hoci som sa narodil v Banskej Bystrici, Halič nebola celkom neznáma. Obaja moji rodičia pochádzali z Lupoče a často som sem chodieval. V roku 1990 som bol zvolený za riaditeľa školy. V roku 1995 som odišiel učiť na Združenú strednú školu do Lučenca. Tu som učil až do odchodu na dôchodok v roku 2020. Celý učiteľský život som prežil len na dvoch školách. Na pôsobenie v Haliči mám len pekné spomienky. Bol tam výborný kolektív učiteľov. S mnohými sa dodnes často navštevujeme. Veľmi rád spomínam na roky, keď ma chlapci už ráno o siedmej čakali pred telocvičňou. Trénovali sme pred vyučovaním a po vyučovaní samozrejme zase. V tom čase škola veľa chodila po rôznych športových súťažiach. Basketbal, volejbal, atletika, hokej, Duklianský a Sokolovský pretek /dnes biatlon/ a behy na lyžiach. Na súťaže sa hlásilo viac žiakov, ako sme mohli zobrať. Boli to veľmi pekné časy. Na dôchodku rád na to

cvičnou. Trénovali sme pred vyučovaním a po vyučovaní samozrejme zase. V tom čase škola veľa chodila po rôznych športových súťažiach. Basketbal, volejbal, atletika, hokej, Duklianský a Sokolovský pretek /dnes biatlon/ a behy na lyžiach. Na súťaže sa hlásilo viac žiakov, ako sme mohli zobrať. Boli to veľmi pekné časy.

Čoho konkrétne sa týka jú tvoje najmilšie spomienky na roky strávené v Haličskej škole?

Na pôsobenie v Haliči mám len pekné spomienky. Bol tam výborný kolektív učiteľov. S mnohými sa dodnes často navštevujeme. Veľmi rád spomínam na roky, keď ma chlapci už ráno o siedmej čakali pred telocvičňou. Trénovali sme pred vyučovaním a po vyučovaní samozrejme zase. V tom čase škola veľa chodila po rôznych športových súťažiach. Basketbal, volejbal, atletika, hokej, Duklianský a Sokolovský pretek /dnes biatlon/ a behy na lyžiach. Na súťaže sa hlásilo viac žiakov, ako sme mohli zobrať. Boli to veľmi pekné časy. Na dôchodku rád na to

spomínam, hoci na spomienky veľa času nemám.

Ako trávi voľný čas učiteľ vo výslužbe?

Aktívne sa podieľam na spoločenských akciách (viačerné trhy, Silvester) súťaž hasičov, otváranie cyklochodníka, sadenie stromčekov, nohejbalový turnaj, organizovanie turistických akcií atď. Sem-tam ešte hrám na menších rodinných oslavách. Posledné tri mesiace som veľa času venoval výstavbe vyhliadkovej plošiny nad Lupočou, pod Vinným vrchom. Práve v týchto dňoch sme ju sprístupnili pre verejnosť. Od základov kaplnky je to hore po značenom chodníku necelý kilometer, ale výhľad je nádherný. Všetkým odporúčam. Pomerne často cestujeme s manželkou za dcérami do zahraničia, chodíme v lete a v zime na dovolenku, na predĺžený víkend. Ak mi ešte ostane nejaký voľný čas, rád idem s KST na nejakú túru do prírody. Mám toho naozaj dosť. Počas týždňa si rád nájdem čas na partičku kanasty

s kolegami z haličskej školy.

V čom vidíš ty momentálny progres ZŠ s MŠ HP v Haliči?

Priznám sa, že dianie v haličskej škole veľmi nesledujem. Každý riaditeľ má svoju predstavu o chode školy a tú sa v rámci možností snaží naplňať. Podstatné je, aby rodičia boli spokojní, žiaci aby radi chodili do školy a učители aby sa v práci dobre cítili. To je to naj, naj....

Čo by si zaželel svojim ešte stále aktívnym kolegom?

Učiteľkám a učiteľom, hlavne na prvom stupni by som doprial skrátenie úväzku a viac voľna. Je viacero európskych krajín, kde to takto funguje. Byť dobrým učiteľom je nesmierne ťažká misia a žiada si celého človeka. Všetkým želim veľa zdravia a aby do práce chodili s radosťou. Potom si budú dôchodok užívať tak ako ja.

***Ža odpovede ďakuje
Renata Padúchová***

► V rámci Novohradského medzinárodného folklórneho festivalu sa na Haličskom zámku predstavil súbor z ďalekej Mallorcy

ROZPRÁVKOVÝ PARK

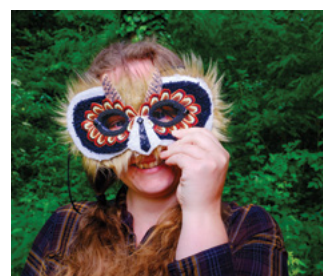

Kde bolo, tam bolo... Za siedmimi horami a siedmimi dolinami, priamo v obci Halič sme 3. júna 2023 MDD oslavovali, všetky deti do zámockého parku zavolali. Tajomný park svoje rozprávkové bytosti odhalil a tak všetkých nás parádne zabavil. Cestičkou k bráne parku nás Snehulienka vítala, zdolať cestu siedmich trpaslíkov nám kázala. Na jej konci kráľovná stála, jablčko ako vstupenku k bráne parku nám dala. Pri bráne do rozprávkového parku tajomné strážkyne lesa strážili, bez mapky, troch dukátov, medaily nikomu vstúpiť nedovolili.

8

Naša rozprávková púť začala, ako prvá nás Popoluška čakala. Usilovní sme boli ako holúbky, oddelili sme hrášok od fazuľky. Pri pekárkach sme hádať museli. Aké je to pečivo? Hneď sme vedeli. Čo to bolo počuť? Od zvieratiek sa krik ozýval, to sa vlk k trom prasiatkam dobíjal. Odfúkol im oba domčeky, to boli veru náreky. Ale my sme prasiatka zachránili, domček z tehál postavili. Zbojnícka družina nás tiež vyskúšala s matematickým kódom na nás čakala. Zlaňovať dráhu sme zvládali a za našu šikovnosť dukát dostali. Páslo dievča pávy... skladba krásna znela,

Perinbabka už o nás dobre vedela. Pomáhali sme, skákali, periny natriasali, za šikovnosť sladkú odmenu dostávali. Kremienok a Chocholúšik plakali, postieľku z kvietkov už nemali. My sme veru nelenili, kvietky na postieľku sme im nakreslili. Neďaleko nás už zlá sudička čakala, ruže rozhadzovala a nám sa zastrájala. Nedo- volila nám ruže pozbierať, veď Ruženka musí spať! My sme však šikovnejší boli, ruže sme pozbierali a Šípkovej Ruženke zaspáť nedali. Čo to na nás spoza mosta kukalo, o dušičku nás žiadalo. Vodník zelený za mostom stál, každý z nás sa ho trochu bál. Žabí princ s princeznou nám prekážkovú dráhu pripravili, super sme si s nimi zasúťažili. Včielka Maja lietala, o po-

moc nás žiadala. Peľové guľky do úľa sme niesli, zvládli sme to, boli sme presní. Ďalšia naša rozprávková púť k Rebelke smerovala, nová úloha na nás čakala. Do terčov sme triafali, sladký cukrík za presnosť dostali. Na pláži pri rybníku sme požiar- nikove Samove vodné úlohy plnili a parádne si to užili. Na konci našej púte nás pán kráľ s princeznou čakali z pokladnice nám odmenu odovzdali. Gazdinky nás na- chovali, múdra sova vyskú- šala, tváričky nám maľovali, balóniky vyrábali. Skákacie hrady, to bola paráda, pano- vala veru dobrá nálada. Na konci rozprávkovej cesty za- zvonil zvonec a našej úžas- nej rozprávky bol koniec.

Anna Lukáčová

Lišov

- múzeum netradičných obydlií

Areál múzea tvorí päť budov, každá z nich je výnimočná. Domy sú unikátne, z hliny a kameňa. Vo dvore je aj obecné múzeum, ktorým vás prevedie sám starosta obce. Najväčším zážitkom je netradičná zbierka masiek z celého sveta.

Vstupné: 2 € Trasa: Halič - V. Krtíš - Dudince - Lišov.
Čas: 1 hodina, 15 min, Vzdialenosť: 88 km

Zdroj: obeclisov.sk

Brhlovce

- skalné obydlia, múzeum

Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry. Priestory sú vysekané do skaly v dvoch podlažiach. Na prízemí je ukážka výrobkov z kameňa, na poschodí je malá terasa s výhľadom a komôrka. Interiér je zariadený dobovým nábytkom a dokumentuje zvláštnu formu ľudového staviteľstva.

Na mieste je možnosť požiadať o výklad a je možný aj nákup propagačných materiálov.

Vstupné: 2 €, deti, dôchodcovia: 1 € Trasa: Halič - V. Krtíš - Dudince - Brhlovce, Čas: 1 hodina 30 minút, Vzdialenosť: 98 km

Zdroj: brhlovce.sk

Renata Padúchová

Pozor na kliešte !

Na Slovensku žije **22 druhov kliešťov**, pričom najznámejšie sú tieto druhy, ktoré nám znepriemňujú život a ohrozujú naše zdravie:

1. **kliešť obyčajný** (*Ixodes ricinus*),
2. **pijak lúčny** (*Dermacentor reticulatus*),
3. **pijak stepný** (*Dermacentor marginatus*),
4. **kliešť lužný** (*Haemophysalis concinna*),
5. **kliešť psí** (*Rhipicephalus sanguineus*).

Od roku 2022 prvenstvo v rozšírení kliešťov prevzal Banskobystrický kraj, pričom vzrástol aj počet ochorení, najmä na **lymskú boreliózu a zápal mozgových blán (kliešťovú encefalitídu)**. Proti týmto ochoreniam sa používajú vakci-

nácie a proti kliešťom repelenty alebo iné antiparazitiká. Najlepšou prevenciou však je prehliadka tela po návrate z biotopov, v ktorých sa kliešte vyskytujú, po ich objavení ich odstránenie ešte predtým, než sa prisajú.

Podľa mikrobiologických a medicínskych zistení **lymskú boreliózu** spôsobuje spirochéta *Borrelia burgdorferi*, ktorá sa dnes vyskytuje bežne v Novohrade a na celom Slovensku. Infikovaná sa vyskytuje aj v *intraviláne* Haliče. Už od 12 hodín do dvoch dní od prisatia kliešťa preniká do krvi príjemcu. Najskôr sa prejavila vznikom červenej škvrny (*erythema migrans*) v okolí bodu prisatia. V tomto štádiu je ochorenie ešte úspešne liečiteľné antibiotikami. Neskôr, keď vnikne do viacerých orgánov, spôsobuje malátnosť, zápaly a bolesti kĺbov aj svalov, krívanie, neurologické poruchy až srdcovo-cievne zlyhania. Takýto stav už poškodzuje rozličné orgány, napríklad nervovú sústavu; u psov často končí smrťou.

Na prenos vírusu **kliešťovej encefali-**

tídy zo slinných žliaz kliešťa na hostiteľa stačí niekoľko sekúnd. Vírus sa prenáša na hostiteľa aj konzumáciou infikovaného ovčieho, kozieho alebo kravského mlieka, resp. mliečnych výrobkov. V prvom polroku 2023 bolo takto infikovaných vyše 10 konzumentov syra zo salaša pri Brezne. Predchádzaniu infikovaniu mlieka by mala predchádzať jeho pasteurizácia. Konzumácia čerstvo nadojeného mlieka sa dnes stáva permanentnou hrozbou. Nezabúdajme, že prevárane mlieka napríklad v pískajúcich hrncoch alebo iné tepelné spracovanie mliečnych produktov úspešne praktizovali už naše staré mamy. Inkubačná doba tohto ochorenia, ktoré postihuje najmä centrálnu nervovú sústavu, je cca 7 dní, ale môže trvať aj viac než 30 dní. Pri jednofázovom priebehu ochorenia sa prejavujú silné bolesti hlavy, horúčka a slabosť; pri dvojfázovom sa po zvýšenej teplote a bolestiach hlavy, dostavia poruchy spánku, zvracanie, bolesti chrbta, kĺbov a končatín.

Infikované jedince kliešťov môžu pre-

nášať aj **anaplazmózu, ehrlichiozu, toxoplazmózu, babeziózu, dirofilariózu, q-horúčku**.

Pôvodcom **anaplazmózy** sú baktérie rodu *Anaplasma*, najmä druhu *Anaplasma phagocytophilum*, a **ehrlichiozy** druhu *Ehrlichia canis*. Tieto baktérie sa umiestňujú v slinných žľazách kliešťa po konzumácii krvi z infikovaného zvierťa (mačky, psa,...) a prenášajú po prisatí sa do ďalšieho organizmu. Ochorenie sa prejavuje horúčkou, letargiou, výtokom z očí, znížením hmotnosti, opuchom končatín, zápalom kĺbov, bolesťou svalov, krívaním až čiastočným ochrnutím končatín.

Toxoplazmózu spôsobuje parazit *Toxoplasma gondii*, ktorého medzihostiteľom - prenášačom sú prevažne mačky, ale prežije aj v iných stavovcoch i v bezstavovcoch, napríklad v dážďovkách, slimákoch a klieštoch, najmä pijákoch. Ide o zoonózu s poruchami nervového systému, zraku, lymfatickej a endokrínnej sústavy, spôsobujúcu potraty, narodenie mŕtvych alebo neduživých mláďat. Inkubačná doba trvá 2 – 10 dní. Zrýchlený pulz a dych, nechutenstvo, teploty až 42 °C, bolesť a oslabenie funkcií svalov, zväčšenie lymfatických uzlín, zápal spojivky, výtok z nosa, slzenie a apatia sú prejavmi tohto ochorenia. U zdomácných zvierat ho charakterizuje aj vracanie, hnačka a krvavý moč. Toxoplazmóza môže spôsobiť aj oslabenie svalov končatín až ich úplnú paralýzu.

Babezióza je krvná parazitóza (zoonóza nazývaná aj piroplazmóza, resp. krivmočenie), vyvolaná viacerými druhmi babézií, ktoré útočia najmä na červené krvinky (erytrocyty). Inkubačná doba trvá 8 až 20 dní. Prejavuje sa krvou v moči, apatiou, horúčkou, ožltnutím (ikterus), hnačkou, poruchami srdca a nervového systému. Ide prevažne o druhy špecifické pre jednotlivé cicavce, napríklad u koní *Babesia equi*, u dobytky *B. divergens* a *B. bovis*, u ovčíc *B. ovis*, u mačiek *B. felis*, u psov *B. gibsoni* alebo väčšia *B. canis*. Na východnom Slovensku sa objavila v rokoch 1997 až 2001; odvtedy sa rozšírila na celé územie a zaznamenala aj

u ľudí, (hrozbou sú zväčša druhy *B. equi* a *B. divergens*). Pohlavná fáza prebieha v klieštoch, ktoré z nakazených darcov vyciavajú infikovanú krv. Následne sa stávajú prenášačmi vyprodukovaných sporozoidov, putujúcich do slín kliešťa a nimi do nových príjemcov.

Dirofilariózu spôsobujú najmä druhy *Dirofilaria immitis* a *D. repens*. Spravidla ide o endokarditídu a endoarteritídu pľúcnych artérií, končiacu upchatím srdca a ciev, alebo v druhom prípade ochorenie kožného systému psov a voľne žijúcich šeliem, ale sporadicky aj domácich mačiek a človeka. Prvý druh žije v srdci a pľúcnych artériách a jeho mikrofilárie cirkulujú v krvi; druhý druh v podkožnom tkanive a koži. Prenášačmi mikrofi-

lárií sú okrem kliešťov aj komáre.

Baktériu *Coxiella burnetii*, ktorá spôsobuje **Q-horúčku** hlavne u kopytníkov, prenášajú kliešte, mačky a psy. Človek sa najčastejšie nakazí stykom s chorými jedincami (napríklad pri spracúvaní mäsa, vlny alebo kože nakazených zvierat), ale aj vdychnutím infikovaného aerosolu, či prachu. Inkubačná doba trvá 14 až 21 dní a okrem vysokej horúčky sa prejavuje zvracaním, únavou, bolesťou svalov a brucha, ale aj kašľom, hnačkou, stratou hmotnosti, anorexiou, dezorientáciou, zápalom očných spojiviek, osrdcovníka a srdcového svalu. Po akútnej infekcii sa po čase/rokoch môže prejavovať ako chronická, končiaca úmrtnosťou až 65 %.

Zo Stredomoria a Afriky sa k nám šíri aj viac druhov rodu *Hyalomma* (najmä ***Hyalomma marginatum***), ktoré roznášajú **krymsko-konžskú hemoragickú horúčku a rickettsiózu**. Tú spôsobujú baktérie rodu *Rickettsia*, prevažne druhy *Rickettsia rickettsii* a *R. conorii*, prenášané slinami kliešťov. Vyvolávajú vysoké ho-

rúčky (napríklad tzv. horúčku Skalistých hôr), dýchacie ťažkosti, zvracanie, vyrážky, zlyhanie obličiek, zväčšenie lymfatických uzlín a sleziny, kardiologické ťažkosti, zápal pľúc, žltacku, meningitídu, encefalitídu, bolesti svalov a brucha, apatiu, chudnutie. Rickettsióza ľudí a zvierat končí smrťou až v 30 prípadoch zo sto. Spomenutá *Coxiella burnetii*, *R. prowazeki* a *R. rickettsii* môžu byť použité ako biologická zbraň. *R. prowazeki* prenášaná všami spôsobuje škvrnitý týfus, ktorý po Prvej svetovej vojne usmrtil viac ako tri milióny ľudí.

Kliešte sa prichytávajú na viaceré druhy stavovcov, najmä vtákov a cicavcov, vrátane zdomácných zvierat a človeka, prevažne v listnatých a zmiešaných lesných a krovitých porastoch, pasienkoch, lúkach, sadoch, poliach; v ostatnom období aj v záhradách a na zatravnovaných plochách v intraviláne obcí, najmä v parkoch a jarkoch. Pásmo ohrozenia zväčša siaha spravidla len do pol metra nad zemou, kde od jari do jesene číhajú na hostiteľa na konci výhonkov rastlín, prevažne bylín. Na človeka môžu preliezť aj zo zvierat, napríklad na deti zo psov a mačiek. Pri miernych zimách ohrozujú hostiteľov už celoročne. Vyhľadávajú ich pomocou tzv. Hallerovho orgánu na poslednom článku vystrčených predných nôh, ktorý dokáže identifikovať dychom a potom ním vylučované látky, napríklad amoniak, oxid uhličitý, kyselinu maslovú a kyselinu mliečnu. Zároveň zachytávajú vibrácie, ktoré oznamujú jeho príchod a pohyb. Po zachytení sa na ňom sú schopné (s cieľom prisatia sa na vhodné prekrvené miesto) preliezť z končatín až na hlavu medzi vlasy alebo chlpy. Prisaté kliešte sa odstraňujú po uchopení mechanicky kývavým pohybom, pričom otvorenú ranu treba vydezinfikovať a následne z hľadiska zabránenia šírenia novej infekcie pre istotu navštíviť lekára

**RNDr. Jozef Klinda, Enviroinfo
z Envirokabinetu Halič 2023**

Posledný výlet do Ábelovej

ROK 2004, mama mala pätnásteho júla 82 rokov, je september. Koniec leta, hoci cez deň býva ešte v podrečianskom parku poriadne teplo. Starým košatým dubom vysychajú listy, dlhšie nepršalo, tráva celkom zožltla, takmer nerastie. Aspoň už kosiť netreba. Komáre po večeroch naďalej otravujú, aj osy prilietajú, keď vonku jeme niečo mäsové či sladké. Bodavé šípkové kríky aj tie bez trňov s bielym okvetím už sviežu farbu stratili, lúčne kvietky nerastú. Všade chýba vlaha. Aj mama po nej zatúžila. Zámocký park pôsobil vyprahnuto.

Sedíme za okrúhlym stolíkom pri vyrastenom okrasnom strome s pokrútenými kmeňmi a koreňmi. Slnko je už nízko, poberá sa za Sedem chotárov, starý agát spúšťa čoraz dlhší tieň smerom do parku aj k nám. Bociany s mladými odleteli na juh, chýba nám klepotanie ich zobákov v rozčuchanom veľkom hniezde na zámockom komíne. V náprotivných domoch je rušno, domáci sa oháňajú motykami na svojich pozemkoch. Neďaleká pila zatíchla a tak počujeme zakikirikať kohúta. Aj sliepky oproti sa rozkotkodákali, zrejme im pobeľujúca gazdiná syje zrna. Je sucho a žiada sa dažďa. Ešteže sú nad obcou bohaté listnaté lesy a navečer odtiaľ prúdi chladnejší vzduch aj sem nižšie a zošúverené listy na dube radostne šelestia. Keď zafúka vetrik, mama sa zhlboka nadýchne:

- Teraz sa mi dobre dýcha, tu hore na kopci sa večer vždy príjemne ochladí. Ako rada pozerám tam hore, na tú vyklčovanú horu... a poniže nej sú roličky. Vidiš? Aj tí mladší sa tam podvečer už zvrátajú, pozri, aj Ondro sa v dobrej nálade vracia...

- Až pridobrej, - prikývnem a dívam sa na chlapov idúcich stredom cesty. Hlasno vyspevujú, skôr hulákajú. Vystupujú strmou cestou, jeden z nich drží v ruke nedopitú fľašu, snažiac sa nespádnúť.

- ... chlapi idú z hostinca, zrejme bol futbalový turnaj, - zasmee sa mama. Dopije repíkový čaj a doloží: - Mladý nesie nedopitú fľašu, no aspoň neostal v krčme... matka ho iste ihneď zapriahne do roboty, - pritom vystrie prst k neďalekému záhumienku, kde sa lopotí postaršia gazdiná s motykou. Vtom mame zabehne a rozkašle sa. Buchnem ju do chrbta.

Stôl sa rozkýva, čaj sa rozleje po vyšívaní dečky, mamu to mrzí. Dečkou utrie

stôl a chvíľu ešte tak sedíme a pozorujeme susedov v neďalekej záhrade. Tlmená vrava, potom krik a veselý podgurážení chlap zmizne vo veľkom gazdovskom dome. Za ním sa poberie aj gazdiná. Dojeme zvyšok makovníka a mama zhrnie omrviny na trávku. Slnko už zachádza za vysoký dom na druhej strane cesty, o chvíľu za vyrúbaný kopec, mierne sa ochladí. Mama sa zamrví a prisunie pred oči mňa tenšiu brožúru:

- Pozri, už aj obce vydávajú knižky o svojom okolí, dedine... nie je to fajn? To je teraz moje obľúbené čítanie, vždy sa niečo nové dozviem a potom ta chcem ísť.... pozrieť si to opísané miesto, precítiť ho, spoznať bližšie...

- Uhm, - prikývnem, - nazrela som už do viacerých, čo máš v izbe. O Divíne, Podrečianoch... aj o Haliči. Ibaže je tak málo času, aby sa človek na tie miesta vybral peši, - listujem v brožúrke, a keď mi posledný záblesk zapadajúceho slnka oslepí oči, odsunem ju nabok.

Mama sa na okamih zamyslí a oči jej potmnejú. Možno to zapríčinil nadchádzajúci večer, lebo kraj náhle zosivel, akoby osirel. Aj susedia zmizli v domoch. Vtom obloha nad obzorom ešte raz nečakane zružovie... aj mamine oči nadobudnú ružovkastý lesk:

- Čo povieš, moja, keby sme zajtra niekam vyrazili? - ožije mama dvíhajúc sa zo stoličky. Zhrniem mokrú dečku, žmýkam ju silno, príliš nešetne.

- Nie tak silno, veď je to ručná práca... ómamina, - hnevá sa mama, - darovali jej ju Ábelovčania! - vytrhne mi ju z ruky. No čo, má pravdu, bola som necitlivá. Vyrovnáva mokrú dečku, no vzápätí je už myslou celkom inde:

- Mám výborný nápad, pozri na tú oblohu! Zajtra bude pekne, mohli by sme

ísť do Ábelovej... po tej ceste, čo som ňou ako mladé dievča putovala s mojím otcom za Timravou... - naradostene vstane zo stoličky a vchádza bočnými dverami do kaštieľa a potom do kúpeľne. Dečku pohodí do umývadla. Sledujem ju z presklenej chodby, položím prázdne tanierne na odkladací stolík. Idem ešte von po nedopité poháre a mama pokračuje:

- Tvoj starký bol vtedy v najlepších rokoch a zdravý, veľa vládol. Trmácali sme sa rozkvitnutými lúkami, miernymi aj strmšími kopcami, pichľavými kriačinami až na Bralce, odtiaľ nadol nad Timravinu rodnú dedinu a posledný úsek nášho nekonečného putovania sme už kráčali po hradskej.

Teda od Polichna, rozpamätúvam sa, náš starký ten nekonečný výlet často spomínal. Mal rád novohradský kraj, veď aj on pochádzal z neďalekej Opatovej. Mama ten výlet opísala v knižke *Ábelovský dom*.

- No čo povieš?! - kričí na mňa mama už spoza dvier, zbadala, že som vonku... - myslala som, že sa potešíš, - netrpezlivo čaká na moju odpoveď.

- Veď to, mami, prekvapila si ma, ešte včera si sa zastrájala, že musíš do Lučenca... jasné, teším sa, v Ábelovej som ešte nebola... v Tuhári sme boli minule, aj na Budinej pri andezitových skalách, všelikde na okolitých kopcoch, ale ábelovské lazy ešte nepoznám....- naozaj som bola jej nápadom nadšená.

- Timravín kraj je zvláštny, uvidíš... taký vrchovský, studenší a drsnejší ako môj haličský, veď sa aj vrší hodne nad ním. Už ako malému dievčatku mi na niektorých miestach, kde rástli smrek, pripomínal tak trochu tatranský les... s mäkkými machovými čistinkami. A tá ihličnatá vôňa! Všimla si úsmešok na mojej tvári:

- Neuškrňaj sa, aj teraz tu rastú smrek. Síce nezuživé, menej mohutné, často vysychajúce, ale sú to smrek... aj voňajú živico.

- Mami, nepreháňaj, tu sú len listnáče, a vy ste predsa bývali v Košiciach! - namietala som.

- No a? Aj keď sme sa odsťahovali z Haliče do Košíc, chodievali sme do prírody a na výlety: odtiaľ boli blízko aj Tatry...

- Ale cez prázdniny ste so sestrou bývali

tu, buď u haličskej ómamy, ale aj u opatovskej starkej,- opäť som namietala.

- ... iste, ja som sa cítila najlepšie u haličskej ómamy, ale sestra Nataša mala radšej mesto. Ja som ómamu v útulnom prízemnom domčeku s ltkovým plotom navštevovala aj ako dospelávajúce dievča. Mala obchodík s rozličným tovarom. Ľudia ju mali radi a vážili si ju. Rada som jej pomáhala. V Haliči som mala kamarátky, s ktorými som sa po práci v krámiu hrávala. Veľa sme behali po lúkach, záhumienkoch, chodievali na hríby. Kóóóľko ich tam bolo! pod smrekmi aj listnáčmi.

- Ale ihličnany, mami, veď tu nieto smrekov, - čudovala som sa a neverila. Iste to mama zveličuje.

- Čoby nie... za Tuhárom, nad Divínom, za Budinou, aj hore nad ábelovským chotárom, - mama urazene gestikulovala rukami v smere spomenutých novohradských obcí. - Vieš, keď som spoznala Timravu, kamaráti mi pribudli aj v Ábelovej, na Timravínom dvore sme hrávali volejbal a pochodili nielen Bralce, ale aj iné kopce. K studničke Cimrave to bolo len na skok... Aj do tuhárskeho chotára sme sa zatárali, celkom nahor, kde rástli vysokánske smrek. A ešte stále rastú.... - vyčítavo na mňa pozrela, - je to veru horský kraj. Zima je tam neľútostná, najmä keď dujú studené vetry od neďalekých vyšších hôr.

Zvlastne, nikdy som si to nemyslela, väčšinou sa pohybujeme nižšie, najčastejšie smer Ružiná a Divín, kde sa kúpeme a člnkujeme v priehrade. Niekedy vystúpime na zrúcaniny Divínskeho hradu rovno nad starým malebným cintorínom, kde je pochovaná naša prastará mama-ómama, teda starká haličská. Leží tam pod divínskymi hradbami samučičká, ďaleko od ostatných rodinných hrobov, len jej zať Nándor bácsi vedľa nej. Starí Haličania ju vždy považovali za svoju a čudovali sa, prečo nie je nénika Rózsika pochovaná na cintoríne pod Haličským zámkom.

Mne Divín pripadá veľmi južný. Chodíme tam len v lete, keď je horúco a voda v priehrade je príjemne chladivá. Aj hore na Budinských lazoch je prišerná spara a málo vody. No a keď sa z priehrady vraciame do

Podrečian či už cez suchý listnatý les do Lovinobane na okraji obce (ďalej vlakom) alebo dlhánskou nekonečnou asfaltkou bez tieňa do Divína (ďalej autobusom), kým prídeme do podrečianskeho kaštieľa, sme už načisto vyprahnutí. Na kúpanie a osvieženie v jazere už len spomíname, nadávame, že znovu k priehrade tak skoro nepôjdeme. Ale to sú len reči.... každým rokom v tom sparne a suchu opäť pešujeme, potíme sa a oháňame pred komármi, len aby sme boli čo najskôr pri sviežej vode. A potom nazad ešte horšia tortúra... je to veru horúci kraj. Nadovšetko južný. Preto sa čudujem, že mama hovorí o drsnom kraji:

- Mami, studený kraj? V lete horúčava, vždy sa naskrz spotíme... veď aj sme na juhu Slovenska.

- Iba tu dolu, moja, ale stačí vyjsť hore do kopcov, na vetristé stráne... no a keď sa na tých osamotených lazoch zvečerieva, ochladí sa aj v lete. No a ábelovská zima? To je niečo celkom iné, vetry dujú z každej strany, bičujú stromy a kríky... preto veľmi nevyrastú... Vtedy je to tam naozaj kruté... a keď ešte snehy bývali! Keď všetko zamrzalo!

- Musela to byť krása a romantika! - dodám zamyslene.

- Ťažká romantika! - povzdychne si mama: - Vieš, ani ja som tam v zime veľa nechodila. Tvoj starký bol „sokolský“ nadšenec a obdivovateľ hôr. Stále ho vidím v tých plátenných zelených pumpkách, poriadne širokých, a v hnedastej koženej veste. Originálna postava, ten náš otec! Vždy dobrej nálady, ale pritom prísny a nado všetko spravodlivý. Všetci sme ho rešpektovali... viedol nás dievčatá, aj mamu k poriadku a športom... večne sme sa hýbali aj túlili po horách!

- Aj ja mám fotografie z tých lyžovačiek a výletov... škoda, že je ich tak málo, - zamyslím sa a usadím na drevený *hokedlík* už v tmavnúcej presklenej chodbe.

Vonku sa stmieva. Zažnem. Po dlhánskej chodbe sa rozleje chabé svetlo. Lampa vysoko na strope svieti slabučko, porcelánový kryt je plný mušiek a hmyzu po lete, sústavne doň nalietavajú. Bude to chcieť pristiaviť vysokánsky rebrík, aby sme kryt dočiahli a vyčistili. Mama si sadne na okrúhlu klavírnú trojnožku, dobre, že nespadne.

Sedadlo bolo slabo zaskrutkované, no ona svižne vyskočí:

- Vidíš, ešte som šikovná, aj rezká. Nespadla som. To športovanie v detstve bolo fajn, aj neskôr v Martine, kde sme sa presťahovali. Už sme lyžovali na holiach, všade boli ihličnaté lesy... tá vôňa! No a keď som objavila v týchto vrchovských lesoch smrek, pripomenulo mi to moje pobyty v ihličnatých lesoch z detstva aj mladosti.

- ... veď si aj praxovala vo Vyšných Hágoch ako študentka medicíny, - pripomeniem.

- Uhm...- mama privrie na okamih oči a už je inde, iste rovno medzi žulovými skalami a limbami. Potom ich naširoko roztvorí a pokračuje: - Opäť tá živcová vôňa, už priamo pod štítni.- Po chvíli dopije čaj a otočí sa už k tmavému oknu. Pozrie von na siluetu vrchu Sedem chotárov, pomaly sa strácajúceho v temnote:

- Vždy som sa cítila dobre v horskom prostredí... v sviežich lesoch.

- A predsa máš rada aj tento kraj! Južanský, drsný, kopce plné nevyrastených kriakov, zarastené bodlačím a burinami, málo obývané, priam opustené a niekde zanedbané! - čudujem sa.

- ... to je jedno, príroda je všade krásna a svojím spôsobom majestátna a osobitá. Či také, či onaké lesy, len aby boli zdravé! Nič nie je krajšie ako červeno sfarbené javory či zlatisté brezy na jeseň! Ako čerstvo zasnežené smrek či listnáče! No a tá vôňa, keď kvitne ružová magnólia v zámockom parku...

- ...aj biela,- dodám.

-Veru, to všetko má tento kraj - a ja sem patrí. Som tu doma.

Rok 2023, mama by mala 100 rokov, je apríl. Práve teraz kvitne v zámockom parku magnólia - biela aj fialová, vlastne ružovkastá. Rovno pred maminou izbou. Ako sa tomu vždy tešila. Aj poslednú svoju jar vdychovala jej uspávajúcu arómu.

(Pokračovanie nabudúce.)

Lucia Žáryová

Bezvárec krovitý (*Amorpha fruticosa*) SA

Javorovec jaseňolistý (*Negundo aceroides*) SA

Rudbeckia strapatá (*Rudbeckia laciniata*) SA

Rozpovnik východný (*Bunias orientalis*) Arménsko

Slnečnica hľuznatá (*Helianthus tuberosus*) SA

Čerešňa neskorá (*Padus serotina*) SA

Sumach páľkový (*Rhus typhina*) SA

Agát biely (*Robinia pseudoacacia*) SA

Biševník obrovský (*Heracleum mantegazzianum*) Kaukaz

Zlatoby/kanadská (*Solidago canadensis*) SA - Halič

Báješť zlázkatý (*Ailanthus altissima*) Čína - Lučenec

Invázne a nepôvodné druhy organizmov

Pavínka päťlistá (*Parthenocissus quinquefolia*) SA

Na územie Európy, Slovenska, Novohradu a Haliče preniká v ostatných rokoch čoraz viac nepôvodných druhov organizmov, z ktorých viaceré sa rýchlo šíria – správajú invázne. Sú to „votreľci“ prevažne zo Severnej Ameriky a východnej Ázie, ktorí vytlačujú naše pôvodné druhy z ich biotopov v lesoch, na pasienkoch, lúkach, z tečúcich i stojatých vôd a ich brehov. Medzi takéto patria aj najväčšie alergény (napríklad ambrosia) a viaceré prenášače chorôb a parazitov, ohrozujúce zdravie človeka, domácich zvierat a voľne žijúcich živočíchov. Preto pozor pri výletoch dokonca aj do národných parkov na boľševník

obrovský z Kaukazu; ani sa ho nedotýkajte. Napríklad roztomilý medvedík čistotný pre zmenu v Amerike a rozlezený po Nemecku je najväčší prenášač besnoty, ale roznáša aj tuberkulózu, leptospirozu, listeriózu, encefalitídu, tularémiu a rôzne parazity (napríklad škvrkavky). Ondatra z Ameriky je hostiteľom 41 druhov motolíc, 22 druhov pásomníc (aj pesj a mačacej) a 27 druhov háďatiek. Niektoré druhy spôsobujú značné škody poľnohospodárom, záhradkárom, lesníkom (lykožrút severský zo Škandinávie, ale aj nezničiteľný agát z USA, ktorý tu dlhodobo zakorenil), rybárom (americký sumček čierny), včelárom (klieštik včelí z Indonézie až Číny). Podľa ekonómov škody spôsobované inváznymi organizmami už v EÚ dosahujú 12,5 mld. eur. Z uvedených príčin a z hľadiska ohrozenia až likvidácie európskej biodiverzity Európsky parlament a Rada EÚ prijali v roku 2014 nariadenie č. 1143 o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov. Zaväzuje aj Slovensko. Veď keď sa prejdete v Haliči po Hlavnej alebo po Zámockej ulici napočítate na krátkom úseku 4 až 6 druhov. Ďalšie pri Tuhárskom potoku, v zámockom parku, na cintoríne ale-

Vrtivka orechová (*Rhagoletis completa*) SA

Larvy vrtivky orechovej SA

Slizovec Iberijský (*Aruin Lusitanicus*) Španielsko

Klieštik včelí (*Varroa destructor*) Indonézia-Čína

Pásavka zemiaková (*Leptinotarsa decemlineata*) SA

Kukurčiar koreňový (*Diabrotica virgifera*) SA

Lienka žltá (*Harmonia axyridis*) Čína

Nutria vodná (*Myocastor coypus*) JA

Medvedík čistotný (*Procyon lotor*) SA

Astra novobelgická (Aster novi-belgii) SA

Astra kopijolistá (Aster lanceolatus) SA

Netýkavka zľazkatá (Impatiens glandulifera) Nepál, India

Dvojzub listnatý (Bidens frondosa) SA

Iva voškovníkovitá (Iva xanthiifolia) SA

Líčidlo americké (Phytolacca americana) SA

Pohánkovec japonský (Fallopia japonica) Japonsko

Ambrosia palinolistá (Ambrosia artemisiifolia) SA

Kusťovnica cudzia (Lycium barbarum) Stredomorie

Glejkovka americká (Asclepias syriaca) SA

Jezátec laločnatý (Echinocystis lobata) SA

bo v zdevastovanom Hájiku – Borinke. Natrafíte na pohánkovec, zlatobyľ, pajaseň, kusťovnicu, netýkavku, topinambur; po daždi a za rána za rosy na hnedé slizovce zo Španielska, ktoré sa plazia obžierať sadenice do susednej záhrady. Sú všade. Od roku 2006 v Nemecku a od roku 2011 na Slovensku (aj v Haliči) si začali na živých plotoch a krušpánoch na cintoríne pochutnávať húsenice vijačky krušpábovej z východnej Ázie. V roku 2012 napadla zdravé orechy na Slovensku vrtivka orechová z USA. Pred tromi rokmi sa usadila aj v Haliči. Väčšina orechov očernela a nestačila dozrieť. Mnohí si pamätajú na inváziu americkej pásavky zemiakovej, ktorá sa u nás asi usadila už natrvalo. Hovorili sme jej a podobným škodcom „pliaga“, ktorej sa treba zbaviť. Márne. Dnes k nej z Ameriky pribudol kukuričiar.

Z uvedených dôvodov a čeliac hrozbe Národná rada SR prijala zákon č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov. Prvý zoznam druhov vzbudzujúcich obavy SR uviedlo nariadenie vlády SR č. 449/2019 Z. z. Podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov ustanovila vyhláška MŽP SR č. 450/2019 Z. z. (všetky nájdete na internete na slov-lex.sk). Pri každom druhu uvádza návod ako sa s každým vysporiadať. Ide však o urputných nepriateľov. Naopak, ten kto ich vedome šíri môže byť pokutovaný sumou až tisíce eur. Mnohé babky si dnes nevedomky stále pestujú v záhradke zlatobyľ. A o rok už narastie aj všade u susedov a na okolí, dokonca aj pred Csontváryho pamätníkom. Pribudla k nej aj ďalšia pliaga - líčidlo americké. Komu dnes na plote nerastie severoamerický pavinič? Nevedomosť zákonov neospravedľuje. Obec má podľa § 14 povinnosť upozorňovať vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov na miesta výskytu invázných nepôvodných druhov a na ich povinnosti podľa § 2 a 3 zákona. Robí tak dobrú vec v ich záujme a v prospech celej obce, nešíri len osvetu, ale zároveň im tak pomáha, aby sa vyhli masťným pokutám zo strany Slovenskej inšpekcie životného prostredia a okresných úradov. Dobrý gazda voľakedy bojoval proti domácej burine a škodcom, dnes si musí brániť domovinu a majetok aj proti invázii z iných kontinentov.

RNDr. Jozef Klinda, Envirokabinet Halič

Ondatra pižmová (Ondatra zibethicus) SA

Norok americký (Mustela vison) SA

Psík mešedivý (Nyctereutes procyonoides) Vietnam, Čína

Korytnička maľovaná (Chrysemys picta dorsalis) SA

Slunček čierny (Ameiurus melas) SA

V mojom dlhom živote bolo viac takých okamihov, ktoré som pokladala za náhodu. Dnes po životných skúsenostiach s istotou môžem tvrdiť, že to bola vždy Božia prozreteľnosť, ktorá tieto okamihy riadila. Boli to aj Haličské zvesti, pomocou ktorých som získala mnohých už pomaly zabudnutých priateľov, spomienky a akoby nevysvetliteľné okamihy.

Ako som sa vlastne dostala k haličskému občasníku.

Bolo to krásne leto, kedy som pre svoju rodinu zorganizovala pobyt na chate „Párižanka“. Pri tejto príležitosti som zoznámila mojich najmä mladých, ktorí žili vzdialení od Haliče (v Bratislave, Berlíne) s mojou milovanou a vždy s láskou spomínanou Haličou a s mnohými mne nezabudnuteľnými susedmi, kamarátmi a osobitosťami ako aj s jej premenou. Bolo to pred dvadsiatimi rokmi.

Pri tejto príležitosti som sa stretla aj s rodinou Rehanekovou – v tom čase zhodou okolností aj starostom obce Vladom Rehanekom. Pri tejto príležitosti sa starosta pochválil s ešte čerstvým občasníkom obce a opýtal sa ma, či by som bola ochotná tiež prispieť svojimi spomienkami, postrehmi a pod. V tom čísle som sa dozvedela aj o pra-

videlnom prispievateľovi Vítkovi Ilekovi, mojom kamarátovi z detstva.

O návrhu som začala premýšľať. V tom čase v Bratislave vo vydavateľstve *Marenčin* vyšlo niekoľko autobiografických publiká-

cii známych bratislavských osobností ako napr. *Chlapci z Dunajskej ulice* (J. Satinský), *Osamelý chodec* (Š. Žáry), *Spomienky ortopéda* (F. Makaj). Všetkých týchto autorov som poznala a napadlo mi, že podľa ich vzoru by som mohla písať spomienky z môjho detstva v Haliči. Tak sa objavili v Haličských zvestiach

moje *REMINISCENCIE*.

Po pomerne dlhom úvode by som sa mala dostať k mojim príbehom.

Správa v HZ ma oslovila, aby som začala pátrať po mojom detskom kamarátovi. Keďže v tom čase som už ovládala prácu s počítačom pátranie bolo veľmi skoro úspešné. Tak po 70. rokoch som sa mohla skontaktovať s Mgr. Bohumilom Outratom žijúcim na Morave, ktorého som čoskoro získala aj za pravidelného dopisovateľa.

Z iniciatívy mojej rodiny vznikla z príspevkov *Reminiscencii* útla knižočka z vydavateľstva *Rodina* na úprave a vytlačení ktorej sa podieľali všetci členovia mojej rodiny. Túto knižku pod názvom *Lastovičky sa vrátili* vydali aj v Haliči na moje požehnané 90te narodeniny. Potešili ma mnohé reakcie od známych aj neznámych čitateľov, dokonca aj zo zahraničia ako napr. z Ameriky a Austrálie. Bol to dôkaz toho, že HZ sa dostávajú k našim krajanom aj do zahraničia.

Milé prekvapenie som zažila, keď sa mi pred niekoľkými mesiacmi telefonicky ozvala moja jediná

ešte žijúca kamarátka – vrstovníčka z Haliče, Irenka Kortyšová rodená Váliková. Prezradila mi, že z HZ sa dozvedela o mne a kontakt na mňa získala od p. starostu Udvardyho. Dnes sú to srdečné spomienkové rozhovory bezmála spred osemdesiatych rokov o našom spoločnom štúdiu na maďarskej meštianke a vďaka dobrej pamäti aj o ostatných Haličanoch.

Posledná skoro neskutčná príhoda sa mi stala v máji tohto roku keď po privolaní „Záchrannej zdravotnej služby“ ma zachráňovala MUDr. Sanislóová, ktorá si počas vyšetrovania u mňa všimla na stole ležiace HZ.

Opýtala sa či pochádzam z Haliče. Po kladnej odpovedi povedala, že ona pochádza z Lučenca.

Po tomto rozhovore ako krajanica krajanu ma transportovala na špičkovú kliniku (CINRE) v Bratislavskej Petržalke.

Vďaka Božej prozreteľnosti a pani doktorke, ktorej zo srdca ďakujem som túto príhodu prežila.

PhDr. Anna Borešová

STAŇTE SA AJ VY SPOLUTVORCAMI HALIČSKÝCH ZVESTÍ. PRIHLÁSTE SA DO REDAKČNEJ RADY A POMÔŽTE NÁM ICH ZLEPŠOVAŤ PO OBSAHOVEJ STRÁNKE.
ĎALŠIE ČÍSLO VYJDE V DECEMBRI 2023.

Tiráž:

Haličské zvesti - občasník občanov - vydáva Obecný úrad v Haliči zdarma - Povoľené Okú v Lučenci č. OU MOMT - 01/93. Pripravuje redakčná rada odsúhlasená uznesením č. 70/2019 v zložení Mgr. Alexander Udvardy, Ing. Marcel Lukáč, Mgr. Kristián Fajčík, Renata Padúchová, Zuzana Svoreňová, Jozef Rekšák. Grafická úprava: Mgr. art. Peter Kollár, Tlač: EUROART

Dáma s veľkým tanečným srdcom..

Málokto si vie predstaviť obecnú akciu bez vystúpenia žiakov zo súkromnej základnej umeleckej školy Lučenec-Opatová, elokované pracovisko Halič, tanečný odbor. S láskou a úsmevom na perách sa pozeráme na tanečné kreácie našich detí, vnúčat. Za všetkým tým je rukopis už skúsenej choreografky Mgr. Anky Lukáčovej DiS. art.

Ako vidia spoluprácu s Aničkou samotné aktérky, opýtala som sa priamo ich:

Saška Oláhová:

Chodila som rada na tanečnú, pretože tanec milujem a tancovať s dobrou partiou je ešte lepšie. Najkrajšia spomienka bolo napríklad tancovanie v Maďarsku a výhra u primátorky mesta. Anička bola a myslím si že aj stále je skvelá učiteľka tanca, venovala sa nám naplno a spolu sme vymýšľali skvelé tanečné choreografie. Ďakujem za takúto možnosť.

Barbarka Kotmanová:

Mňa najviac baví, keď skladáme choreografie. Anička vymýšľa zaujímavé prvky a na hodinách vládne dobrá nálada. Ale úplne zo všetkého najradšej mám, keď chodíme reprezentovať, keď cestujeme, bavíme sa..

Sára Mária Fízelová:

Anička bola, je a bude vždy super...

Lenka Udvardyová:

Aničku mám veľmi rada, tanečná s ňou ma veľmi baví, lebo nám vymyslí super tance. Najradšej spomínam na vystúpenie na Rozprávkovej skrinke, ale páčilo sa mi aj, keď sme spolu pripravovali deň detí.

Katka Kuklová:

Rada chodím na tanečnú, lebo veľa tancujeme, veľa cvičíme, veľa sme chodili do Bystrice, lebo sme tam vystupovali. Veľa vystupujeme. Anička je k nám veľmi dobrá a teším sa ďalej v septembri do prvého ročníka v tancovaní. Aničku mám veľmi rada.

Radko Gál:

Je to veľmi dobrá učiteľka, naučila ma veľmi veľa vecí, za ktoré jej budem vždy vďačný.

Majka Klochanová:

Už ako malá som veľmi rada tancovala a cvičila. V škôlke na začiatku roka,

prišla do triedy pani učiteľka Anička Lukáčová milá usmiata pani učiteľka a spýtala sa nás, že kto by chcel chodiť na tanečnú. Samozrejme, že som sa prihlásila do prípravky. V tomto roku som už absolventka základnej časti ZUŠ tanečný odbor. Anička, naša pani učiteľka bola vždy milá, usmiata a snažila sa nás naučiť od základu veľa druhov tanca, cez ľudovky až po moderné tance. Najradšej som mala, keď sme tancovali moderné tance. Niekedy sa nám aj nechcelo, ale Anička nás vždy vedela niečím novým zaujať. Tešili sme sa na rôz-

ne vystúpenia, súťaže. A stále sme sa snažili zdokonaľovať v našich vystúpeniach a preto tam rada chodím.

Lujzinka Kokavec:

Páči sa mi, ako sa nám venuje, páči sa mi keď spolu vystupujeme, mám ju veľmi rada, učí nás tancovať, pozdravujem ju a už sa v septembri na ňu teším!

Pevne verím, že máš v hlave ešte veľa supernápadov, ktoré s tvojimi zverenkyňami pretavíš v kopec zábavy a v krásne tanečné zostavy.

*Ešte pekné leto
ti prajú tvoje
tanečnice & Rena*

Pietna spomienka na

*Hanu
Ponickú*

.....
v deň výročia jej úmrtia
21. augusta 2023 o 16.00
na cintoríne v Haliči

Dráhou pravdy je priamka...

10. VÝROČIE SÚKROMNEJ ZÁKLADNEJ UMELECKEJ ŠKOLY v HALIČI

Elokované pracovisko SZUŠ Lučenec - Opatová v našej ZŠ s MŠ Hany Ponickéj v Haliči pôsobí už desiaty rok. Je to pre našich žiakov základnej školy a deti predškolských tried materskej školy veľkou výhodou s možnosťou získať umelecké vzdelanie pod strechou vlastnej školy v Haliči. Prvým odborom pred 10 rokmi, ktorým sme naštartovali našu umeleckú púť, bol tanečný odbor. Postupne sa naša ZUŠ rozrastala. Dnes navštevuje našu umeleckú školu 76 žiakov, ktorí sa vzdelávajú v štyroch odboroch – tanečnom, hudobnom (klavír, flauta, husle, gitara), literárno – dramatickom a výtvarnom.

Naši žiaci sa v jednotlivých odboroch prezentujú na školských a mimoškolských vystúpeniach, vystúpeniach pri rôznych príležitostiach organizovaných obcou Halič i kultúrnych podujatiach organizovaných okolitými

obcami a mestom Lučenec. Spomeňme niektoré - Október mesiac úcty k starším, Pasovanie prvékov, Mikuláš, Vianočné benefičné koncerty, Školské zábavy a plesy, Fašiangy, MDŽ, Veľkonočné vajčkobranie, Deň matiek, Váňanie mája, Jánka noc, Záverečné slávnostné akademie, Obecné slávnosti, Výstavy výtvarných prác....

Pripravili sme tiež spoločné rozprávkové diela ako napríklad rozprávka Zlatá priadka, Aladin, Vajana, Čarovný kameň, Vianoce s Olafom a filmové dielo – Pomáda, ktorými sme sa prezentovali na rôznych súťažiach a prehliadkach a na polročných a koncoročných koncertoch pripravovaných pre našich rodičov, starých rodičov, pre pani učiteľky a pánov učiteľov a pre našich spolužiakov a kamarátov z MŠ.

Ookrem školských, okresných súťaží sa zapájame aj do celoslovenských, medzinárodných súťaží, súťažných i nesúťažných tanečných, výtvarných, literárno – dramatických, hudobných prehliadok.

Vďaka umeniu sa snažíme byť trpezlivejšími, zodpovednejšími, učíme sa na sebe pracovať. Prekážky vnímame ako výzvu. Zlepšujeme svoju pamäť, lepšie sa vieme sústrediť na akúkoľvek činnosť, pracovať v tíme a aj verejne vystupovať. Umenie nám ponúka priestor a príležitosť k spoznaniu nových ľudí k utváraniu nových priateľstiev. Nadobudneme aj prezentačné schopnosti, naučíme sa prispôbovať, ale aj byť zodpovední a zdravo súťaživí a naučíme sa vážiť si to čo máme.

► Tanečný a dramatický odbor

Umenie totiž vždy bolo, je a bude súčasťou života človeka a jeho spoločenského bytia. Má v sebe omnoho väčšiu silu, ako si väčšina z nás dokáže predstaviť. Dokáže potešiť, liečiť, povzbudiť, zaujať, rozosmiať, rozplakať...

Touto cestou by sme sa chceli poďakovať nášmu zriaďovateľovi SZUŠ Lučenec – Opatová pánovi Branislavovi Becherovi, pani riaditeľke Deniske Kertészovej aj pánovi riaditeľovi našej Základnej školy s materskou školou Hany Ponickéj Radoslavovi Čičmancovi, Obecnému úradu v Haliči a nášmu pánovi starostovi Alexandrovi Udvardymu za kladný prístup k našim potrebám, za ústretovosť pri realizovaní našich umeleckých predstáv.

Ďalšia poďakovanie patrí našim rodičom a starým rodičom za podporu a ochotu vždy pomôcť a všetkým našim priaznivcom.

Naším školám aj nášmu elokovanému pracovisku SZUŠ v Haliči prajeme veľa krásnych vystúpení, veľa talentovaných žiakov, absolventov a ďalšie roky úspešného fungovania.

*Kolektív žiakov a pedagógov
SZUŠ Halič*

► Hudobný odbor

► Výtvarný odbor

ZŠ s MŠ HANY PONICKEJ

PO STOPÁCH HISTÓRIE OBCE HALIČ

História, kultúrne pamiatky, zvyky a tradície v našej obci Halič sú pre nás stále fascinujúce. Naše poznatky, vedomosti radi odovzdávame aj našim klubáčikom v ŠKD. V predposlednom týždni v mesiaci apríl sme sa spolu vybrali po stopách histórie obce. Úvod týždňa patrilo starým fotografiám z obce, ktoré zdobia našu chodbu ŠKD. V regionálnej učebni - Slovenskej izbe máme vzácný klenot, krčahy z dielne haličských majstrov hrnčiarov. Ukázali sme si akými vzormi a farbami zdobili krčahy. Vypracovali sme pracovný list haličskej keramiky a vytvorili vlastné krčiačky. Stred týždňa patrilo prehliadke našich kultúrnych pamiatok. Nevynechali sme ani dominantu obce Haličský zámok. Záver týždňa patrilo erbom obce.

ZÁPIS ŽIAKOV DO PRVÉHO ROČNÍKA

V dňoch 3. a 4. apríla sa uskutočnil zápis detí do 1. ročníka. Budúci prváčikovia preukázali svoje vedomosti a zručnosti, ktoré sa doteraz naučili v materskej škole i doma. Pripravené úlohy a aktivity hravo zvládli. Už teraz sa tešíme na nových šikovných prváčikov. Všetkým rodičom, ktorí sa rozhodli zveriť vzdelávanie svojich ratolestí do rúk našich pedagógov ďakujeme za prejavenu dôveru.

REGIONÁLNE KOLO HVIEZDOSLAVOV KUBÍN

Dňa 4.4.2023 sa uskutočnilo regionálne kolo recitačnej súťaže Hviezdoslavov Kubín. Vivien Nátonová sa umiestnila na 2. mieste a Viktória Nátonová na 3. mieste. Srdečne gratulujeme.

MARTIN SARVAŠ V NAŠEJ ŠKOLE

Hneď po veľkonočných prázdninách sme v škole privítali vzácnu návštevu. Siedmakom a ôsmakom prišiel porozprávať o svojej práci známy slovenský spisovateľ a hlavný textár, Martin Sarvaš.

CHLIEB NÁŠ KAŽDODENNÝ

Žiaci 4.A zažili úžasný voňavý chlebičkový deň. Zamysleli sa nad jeho „zrodením“ na poli i nad jeho dôležitosťou. Počítali, merali, tvorili...Najväčšia radosť však bola na záver, keď každý ochutnal svoj voňavý, chrumkavý a vlastnoručne vymiesený chlebič.

DEŇ ZEME

Triedy 1. stupňa sa stretli s „Múdrú sovou“ a s lesníkmi a poľovníkmi z nášho regiónu. Tí sa s nimi podelili o svoje zážitky, skúsenosti a vedomosti zo života zveri, ktorá žije v našom okolí. Aj 2. stupeň si doplnil vedomosti o živovej a neživej prírode pomocou pripravených edukačných blokov z oblasti Biológie, Geografie a z Fyziky. Program jednotlivých blokov pripravili vyučujúci v spolupráci so žiakmi. Po následnej besede s lesníkmi a poľovníkmi sme sa venovali prácam v okolí školy.

DUŠAN AMBRÓŠ v NAŠEJ ŠKOLE

Náš inkluzívny tím priniesol vedomostnú súťaž pre žiakov 5., 6. a 7. ročníka. Naše pozvanie prijal skúsený moderátor, divadelný a televízny herec Dušan Ambróš, ktorý je známou tvárou vedomostnej súťaže televízie Joj RISKUJ a herec v seriáli NEMOCNICA. Žiakom sa formou besedy predstavil v prvej polhodinke a následne odmoderoval kvíz pre našich žiakov. Trojčlenné družstvá si mohli schuti zasúťažiť, pričom ostatní ich spolužiaci si vyskúšali rolu obecenstva a neúnavne ich povzbudzovali. Táto zábavno-vedomostná súťaž bola pre žiakov príjemným spštením dnešného dňa, pri ktorom si mohli overiť svoje vedomosti v rôznych oblastiach a zároveň sa stretnúť s populárnou osobnosťou televíznej obrazovky.

BESEDA SO VČELÁROM

V ŠKD sme privítali pána včelára Milana Kľagu, ktorému sa chceme veľmi pekne poďakovať za úžasnú pútavú prednášku o včielkach. Dozvedeli sme sa o tom ako sa rodia včielky, aké druhy včielok poznáme, o tom ako včielky nosia peľ do úľa, ako chytáme roj, ako vytáčame med. Rozprával nám aj o tom ako spoznáme včeliu kráľovnú - matku. Pán včelár nám priniesol ukázať pomôcky pri vytáčaní medu, včelie plasty, krásne výrobky zo včelieho plasty a vosku. Záver prednášky patrilo košovke fajného sladkého medíka. Ďakujeme.

► BEH MLÁDEŽE O POHÁR DOMU MATICE SLOVENSKEJ

Už tradične sme sa zúčastnili aj Behu o pohár Domu Matice slovenskej. Sebastián Oláh obsadil v kategórii prípravka chlapci 3. miesto. V kategórii mladších žiačok sme získali tímovo 2. miesto a v kategórii starších žiačok 3. miesto.

▼ MDD v MŠ

Na deň detí sme si plnými dúškami vychutnali penovú párty, skákací hrad, maľovanie na tvár, chutné občerstvenie ale aj kopec pohybových súťaží.

► ŠKOLSKÁ OLYMPIÁDA

Dňa 1.6.2023 sa na 1. stupni našej školy konala 2. školská olympiáda. Žiaci celé dopoludnie súťažili, zabávali sa a občerstvovali dobrotami od rodičov. Po vyhodnotení sa v slnečnom počasí ligotali cenné trofeje víťazov. Na záver deti čakalo prekvapenie - jazda na koni. Ďakujeme všetkým zúčastneným a tešíme sa na ďalší ročník.

VÝLET DO ZVOLENA

Žiaci 1.A, 1.B a 4.A sa vo Zvolene nielen zabávali, ale aj vzdelávali.

VÝLET DO PARKU v LUČENCI

Najmenší Zajačkovia z MŠ si užili pekný výlet do Mestského parku v Lučenci. Cestovali autobusom, vyskúšali si preliezky a šmýkačky, pozorovali a nakrmili zvieratká a keďže to všetko zvládli na 1*, tak si na záver dopriali zaslúženú sladkú zmrzlinovú odmenu.

KONCOROČNÝ VÝLET MŠ

Tento slnečný deň sme si spríjemnili návštevou ZVEROPARKU v Žarnovici. Deti si mohli naplno užít slnko, zvieratká, zábavné atrakcie.

POZNÁVACÍ VÝLET DO ZVOLENA

Dňa 22.6.2023 sa triedy 2.A, 2.B, 3.A vybrali vláčikom do Zvolena, kde si pozreli nielen mesto, ale zabavili sa aj v parku pri vojenskom vlaku. Žiaci spoznali ako sa cestuje vlakom, potešili sa drobným nákupom a na záver sa ochladili studenou zmrzlinou.

NAVŠTÍVILI SME JASKYŇU DOMICU

V stredu 7.6.2023 žiaci 6.A, 7.A, 8.A navštívili Domicu, najväčšiu jaskyňu Slovenského krasu. Všetkých nás ohromila pestrosť kvapľovej výzdoby, rozsiahle priestory jaskyne, napr. Majkov dóm, ktorý je pomenovaný po objaviteľovi jaskyne Jánovi Majkovi (1926). Najsilnejším zážitkom bola spoločná plavba po podzemnej rieke Styx, po ktorej sa plavil aj Kráľ podzemia v známej rozprávke Soľ nad zlato. Po takmer hodinovej prehliadke jaskynných priestorov sme si pokúpili vzácne suveníry. Veríme, že získané vedomosti a informácie naši žiaci využijú na hodinách biológie v 9. ročníku.

ENGLISHSTAR 2023

Medzinárodnej súťaže v anglickom jazyku sa tento rok zúčastnilo 672 škôl a 22 105 súťažiacich z celého Slovenska. Z našej školy sa prihlásilo 13 žiakov z prvého aj druhého stupňa. Celkovo dosiahli výsledky v priemere 90 percent. Všetkým gratulujeme a veríme, že svoje vedomosti budú naďalej rozvíjať.

SEMIFINÁLE DIVÍNSKEHO BOYARDU

Vo štvrtok 22.6.2023 si naši žiaci zmerali sily v 1. semifinálovom kole na VII. ročníku Divínského Boyardu. Celkovo za našu školu súťažilo 20 žiakov z druhého stupňa v zmiešaných štyroch družstvách po 5 žiakov. V konkurencii 6 tímov sme skončili na 4. mieste. Okrem samotnej súťaže si žiaci vo voľnom čase otestovali svoje schopnosti a zručnosti v rôznych disciplínach, no a nakoniec si vyskúšali Fit jump – cvičenie na trampolínach. Nechýbala ani penová šou, či kultúrny program, čím organizátori spestrili a vyplnili voľný čas. Zúčastneným žiakom patrí veľké poďakovanie za vynikajúci výkon a znova máme rok nato, aby sme sa pripravili na nasledujúci ročník a pevne verím postupový.

SLÁVNOSTNÁ AKADEMIA

Vo štvrtok, 29.6. sa v KD v Haliči uskutočnila Slávnostná akadémia školy pri príležitosti ukončenia školského roka 2022/2023 na ktorej boli ocenení najlepší žiaci školy. Takí, na ktorých môžeme byť a právom sme hrdí. Boli to žiaci, ktorí si poctivo plnili svoje dennodenné povinnosti a pripravovali sa tak, aby šli príkladom svojmu okoliu. Dláždili si cestu k poznaniu, učeniu, umeniu učiť sa a hlavne k spokojnému a plnohodnotnému životu. Rozvíjali svoju komplexnú osobnosť tým, že popri dennodenných povinnostiach urobili aj niečo navyše. Mnohokrát hlavne to, čo ich naplňuje, baví, v čom vynikajú a čím sa zaoberajú vo svojom voľnom čase. Odmeňovali sme reprezentantov školy v športe, výtvarných zručnostiach, recitačnom či speváckom talente, láske k tanču a divadlu, ale aj tých, čo sa zapojili a boli úspešní v súťažiach v cudzích jazykoch, fyzike, matematike, dejepise, geografii, technike, biológii či chémii. Okrem toho, že oceňovala škola, ceny udelila aj obec a odovzdal ich p. starosta. Výročnú cenu školy za rok 2022/2023 získala Ela Udvardyová z 8.A triedy.

SKVELÝ ÚSPECH NAŠICH ŽIAČOK

V piatok 9. júna sa v parku v Kalinove konala environmentálna súťaž Príroda okolo nás, ktorú organizovala správa CHKO Cerová vrchovina. Prvýkrát sme sa jej zúčastnili aj my. Trojčlenné družstvo dievčat z 8.A (Ela Udvardyová, Lucia Galádová, Nina Laššanová) si preverilo vedomosti z ochrany prírody, drevín, rastlín a živočíchov vyskytujúcich sa na území Cerovej vrchoviny. Spomedzi základných škôl z okresu Lučenec a Poltár sa naše družstvo umiestnilo na fantastickom 1. mieste a získalo nielen putovný pohár, ale aj mnoho iných darčiekov. GRATULUJEME!

LETNÝ TÁBOR 2023

V dňoch od 10. 7. do 14.7. 2023 sme zorganizovali denný letný tábor, ktorý nám priniesol - nácvik tanečnej choreografie, množstvo tvorivých činností a výrobkov z rôzneho materiálu, loptové hry a súťaže, vodné hry, kúpanie na kúpalisku v Lučenci, aranžovanie kvetov, venčenie psíkov útulku v Lučenci... a množstvo sprievodných aktivít.

Dobrovoľný hasičský zbor

Aj počas roka 2023 je náš dobrovoľný hasičský zbor pomerne aktívny. Pomáhali sme pri zásahoch profesionálnym hasičom, organizovali sme a zúčastňujeme sa hasičských súťaží, pracujeme s mládežou a v neposlednom rade sme nápomocní aj pri akciách organizovaných obcou.

Tento rok je obzvlášť bohatý na hasičské súťaže organizované v našej obci. V apríli sa nám po prvý krát podarilo zorganizovať súťaž detských kolektívov. Súťažilo sa v kategóriách prípravka (3-8 rokov) a plameň (8-16 rokov). Záujem o súťaž bol veľký, keďže súťaže sa zúčastnilo až 21 detských kolektívov. Naším žiakom sa veľmi darilo, prípravka pri svojej premiére obsadila 3. miesto a družstvá plameňa zabodovali naplno a obsadili 1. a 2. miesto.

V máji sa u nás v Haliči konalo územné kolo súťaže hasičských družstiev hasičských zborov z okresov Lučenec a Poltár. Spoluorganizátorom tejto súťaže

bol aj náš DHZ Halič. Súťažili sme v kategóriách muži aj ženy a v oboch kategóriách sme v silnej konkurencii obsadili 2. miesto. Víťazstvo a postup na krajské kolo do Banskej Štiavnice nám ušlo len veľmi tesne.

Ostatnou súťažou bol 3. ročník memoriálu Ondreja Pivku. Súťažilo sa v kategóriách: plameň, ženy, muži do 1500 cm³ a muži nad 1500 cm³. Naším družstvám sa v kategóriách muži a ženy tento rok darilo o čosi menej, no naše žiačky potvrdili svoje kvality a súťaž plameň vyhrali.

O tom, že sa našim žiakom a žiačkam na súťažiach v kategóriách prípravka

a plameň veľmi dobre darí, svedčia aj víťazstvá družstva dievčat v kategórii plameň na všetkých súťažiach, na ktorých sa počas tejto sezóny doposiaľ zúčastnili. Najcennejším je víťazstvo na územnom kole mladých

hasičov v Poltári. Práve tam sme tento rok prvýkrát súťažili aj v kategórii prípravka a obsadili vynikajúce 2. miesto.

Mgr. Kristián Fajčík

Volejbalový turnaj

organizátor Milan Paľaga
Obec Halič

kedy 13. augusta 2023
nedeľa o 9:00

kde multifunkčné ihrisko
vedľa futbalového štadióna v Haliči

ako 6 hráčov minimálne 2 ženy v hre
počet tímov max. 8

prezentácia 8:00-8:30

občerstvenie guláš, pivo, kofola

príhlásenie FB: Milan Paľaga
tel: 0908 850 976

štartovné: 10 € / tím

Naším najmenším sa vo futbalovej sezóne 2022/2023 darilo

► Najväčšou odmenou pre naše futbalové nádeje bolo určite stretnutie s Milanom Škriniarom.

Uplynulá sezóna ubehla ako voda, preto sme sa po jej ukončení trochu v pamäti vrátili a poobhliadli sa späť za našimi výsledkami a úspechmi.

Tým prvým a veľmi dôležitým úspechom je neustále narastajúci záujem detí o futbal u nás v obci, a to od najmenších detí. Tento záujem detí ide ruka v ruke s chuťou pracovať a venovať sa im, je radosť prísť s tréningovým plánom na ihrisko, kde nás už netrpezlivo čaká krdeľ malých nadšencov tohto nádherného športu. O uvedenom svedčí aj fakt, že sme súťažne prihlásili v sezóne 2022/2023 až tri družstvá a v okrese sme mali ako jediná obec takýto počet družstiev. Zámerom bolo, aby si deti zahrali futbal aj súťažne v čo najväčšom počte. Deťom sme sa venovali v zložení Ján Vyletel, Marcel Lukáč, Kristián Fajčík.

Kategória najmenších - deti do 9 rokov

Prvá kategória boli a sú deti do 9 rokov. Tu sa môžeme popýšiť najmladším a veľmi početným kádrom, do mužstva nám začali chodiť aj 5-6 ročné detičky ako aj dievčatá. Káder tvorili: Thomas Paľaga, Šimon Válek, Branislav Gál, Lukáš Hudec, Jakub Janeček, Michal Štulrajter, Andrej Mrtvik, Vladimír Feder, Tomáš Franek, Tomáš Albert, Vivien Nátonová, Ema Szaboová, Amy Litavská, Peter Kapráľ, Teo Balag, Jozef Jaloviar, Tomáš Berky, Miroslav Gálik, Peter Gáfrik. Niektorí chodievali len na tréningy a niektorí okúsili aj súťažné zápasy. Trénovali sme od augusta 2022

na hlavnej hracej ploche futbalového ihriska. V zime sme využili našu telocvičňu, za čo ďakujeme vedeniu školy. Na jar sa pokračovalo v trénoch na hlavnej hracej ploche futbalového ihriska, kde sme sa zamerali najmä na pohybové aktivity, koordinačné cvičenia, individuálne technické cvičenia, hernú činnosť.

Čo sa týka zápasov, celkovo sme odohrali s U9 zápasy proti Tomášovciam, jedenkrát s remízou 0:0, jedenkrát prehra 6:1, s Veľkým Krtíšom prehra 16:1, s Kalinovým výhra 3:1, výhra 7:2 a remíza 1:1, s Filakovom prehra 5:2 a remíza 2:2, s Mýtnou remíza 1:1.

Hralo sa turnajovým spôsobom systémom 4 hráči + 1 brankár na hádzanárske bránky. So záujmom detí, ich aktivitou sme nadmieru spokojní.

Deti do 10 rokov Halič B

V súťaži prípraviek U11 sme mali prihlásené dve družstvá. Tým prvým bolo mužstvo Halič B deti do 10 rokov. Na jeseň sme v tejto kategórii hrávali turnajovým spôsobom, výsledkovo striedavo, bola vidieť neskúsenosť detí, veď pred rokom ešte hrali za U9 takmer všetci. Ako bolo spomenuté, trénovali sme takmer nepretržite aj v zime v telocvični, čo sa veľmi pozitívne odzrkadlilo aj na samotných výsledkoch v jarnej časti. Na jar však prišlo zo strany zväzu k prekvapeniu a počas rozbehnutej sezóny bol turnajový systém z jesene anulovaný a na jar sa hralo systémom každý s každým v týždni. Uvedené nám organizačne značne skomplikovalo situáciu, keďže sme museli popri trénoch odohrať 2-3 zápasy v týždni. Zvažovali sme, či dohrať sezónu, či to vôbec organizačne zvládneme. Nakoniec sme súťaž odohrali a vrátilo sa nám to v tom najpozitívnejšom výsledku.

Halič B na jar reprezentovali: Andrej Uhrin, Róbert Pavlík, Marek Babic, Patrik Berky, Tomáš Srňák, Simon Gonda, Richard Lukáč, Damián Fízel, Timotej Balag, na jeseň Félix Kokavec. Postupne sme odohrali zá-

pasy proti Tomášovciam výhra 6:3, prehra s Halič A 8:1, výhra s Mýtnou 6:2, výhra s Filakovom 3:1, výhra s Poltárom 17:3, prehra s Cinobaňou 7:3, výhra s Kalinovom 11:1, výhra s Málincom 7:3, výhra s Vidiňou 7:4. **Celkovo sme tak s mužstvom U10 obsadili konečné druhé miesto v tabuľke, čo je naozaj super umiestnenie.** Tu musíme vyzdvihnúť kolektívny výkon celého mužstva, deti naozaj s prihliadnutím na ich vek zodpovedne plnili taktické pokyny a vo veľa zápasoch bola naozaj radosť pozerať sa na niektoré akcie a góly.

Deti do 11 rokov Halič A.

Druhým mužstvom v tej istej súťaži bolo staršie mužstvo detí do 11 rokov. Túto kategóriu reprezentovali na jar: Hanka Udvardyová, Sebastián Oláh, Peter Fajčík, Samuel Válek, Lukáš Lengyel, Vladimír Berky, Lenka Fajčíková, Alex Novohradský, Filip Spodniak, Daniel Žigo, Matúš Hronec.

Jeseň sme takisto odohrali turnajovým spôsobom, kde sme skoro všetko pohrávali. Ako bolo spomenuté, súťaž bola anulovaná a na jar sa išlo od nuly systémom každý s každým. Od prvého zápasu sa prejavovala naša skúsenosť a tréňovanosť a najmä individuálna technická vyspelosť. Postupne sme zdolali Tomášovce 3:0, Mýtnu 5:2, Halič B 8:1,

Kalinovo 7:2, Poltár 19:2, Cinobaňu 5:2, Vidiňu 8:1, remízu sa podarilo s nami uhrať len Filakovu 1:1, kde sme sa nevedeli strelecky presadiť ani z vyložených šancí. V mnohých zápasoch nám zväzovala nohy práve individuálna vyspelosť našich hráčov, kedy sa snažili ukázať individuálne, čo vedia a kombinačná kolektívna hra zaostávala za očakávaniami. Aj to však patrí k futbalu v tomto veku, naučiť sa veriť si v súbojoch jeden na jedného, schopnosť obísť súper a zakončiť. A práve v týchto činnostiach sme doslova dominovali s A mužstvom. Po ukončení sezóny sme mohli naozaj oslavovať a to dvojnásobne, keď mužstvo **Halič U11 A skončilo na prvom mieste a hneď za ním na druhom mieste sa umiestnilo mužstvo Halič U 11 B spomedzi 10 tímov súťaže.**

Na konci jesennej ako aj jarnej časti sme mali ukončenie sezóny. Na jeseň to bolo chutné občerstvenie v Pizzerii Zbrojníca aj s prekvapením v podobe torty, ďakujeme za podporu a sponzoring. V lete sme sezónu ukončili na obecnom úrade, takisto s chutným občerstvením. Odmenou a veľkým prekvapením bolo aj stretnutie a podpisová akcia s kapitánom slovenskej reprezentácie Milanom Škriniarom, čo sa deťom veľmi páčilo. Za uvedené ďakujeme vedeniu obce.

Nedá nám nespomenúť

aj ďalší úspech, ktorým je od jesene 2022 striedavý štart našich odchovankýň Hanky Udvardyovej a Lenky Fajčíkovej v prvoligovom ženskom klube Dukle Banská Bystrica. Naše dievčatá sa ako jedny z najmladších v kategórii U15 stali oporami prvoligovej Dukly, Hanka ako brankárka mala odchytané skúšobné zápasy aj za juniorky, Lenka Fajčíková sa ako hráčka presadzovala aj strelecky gólovo. Tieto dievčatá následne v zápasoch za Halič doslova dominovali nad rovesníkmi a chlapcov behom roka výkonnostne dorovnali a predbehli. Prajeme im veľa športového šťastia a nech sa im vyhýbajú zranenia aby mohli napredovať.

Podakovanie patrí všetkým deťom za ich aktivitu, rodičom za pomoc, vedeniu obce za finančnú a materiálnu podporu mládeže v Haliči. Zároveň ďakujeme výboru za vytvorené podmienky k tréňovaniu a v neposlednom rade hosťopodárovi, ktorý nám je tiež veľmi nápomocný.

Príjemný problém, s ktorým sa bude musieť vedenie klubu popasovať, ak má futbalová mládež v obci aj naďalej napredovať, je zabezpečiť súťaže, kde budú môcť končiaci deti z prípraviek hrať. Tento rok z kategórie U11 do kategórie U15 posúvame 11 detí, vrátane nich je tam do 25 detí. Súťaž U15 sa hrá systémom 8 hráčov+1 brankár, čiže

detí je aj na dve mužstvá. Zväz napriek nášmu naliehaniu neotvoril novú súťaž U13 pre nedostatočný záujem okolitých obcí, kde by sa uplatnili títo končiaci hráči U11. Prechod do U15 je pre 11 ročné deti veľký skok, nie všetci na to ešte majú, navyše tam máme momentálne veľa hráčov. Neotvorenie súťaží by malo byť pre nás ponaučením nespoliehať sa v tomto na zväz a byť aktívnymi iným smerom. Verím, že od novej sezóny vedenie obce ako aj klubu zväži, podporí a presadí posunutie žiackych mužstiev zo 4. ligy do 2. ligy, kde by hrali U13 a U15 ako dvojčky, cestovali by spolu a deti by si schuti zahrali s rovesníkmi. Veď koniec koncov 2.ligu žiakov hrajú aj kluby, s ktorými hráme momentálne súťaže prípraviek. V tejto sezóne v II.lige našej skupiny pôsobí 9 mužstiev: Filakovo, Kalinovo, Poltár, Veľký Krtíš, s ktorými sa stretávame, ale aj Jesenské, Tisovec, Tornaľa, Hnúšťa, Revúca. V opačnom prípade to bude fakt kritické, keďže v ďalšej sezóne skončí v U11 ďalších 10 hráčov. Výsledkom môže byť, že deti postupne prestanú hrať a nájdú si iné záujmy alebo kluby, keďže v jednom mužstve U15 si všetci nezahrajú. Veríme však, že mládež je naozaj prioritou klubu, tento jeden rok preklenieme a uvedený organizačný problém v budúcnosti zvládneme.

Ing. Marcel Lukáč

Zhodnotenie ročníka 2022/23 a ako sme sa pripravili na novú sezónu ročníka 2023/24

Na aktívne klubov v rámci ObFZ Lučenec dňa 28. júla sme v reštaurácii Prameň uzavreli celkovo súťažný futbalový ročník súťaže za obdobie jeseň 2022 až jar 2023. Vo všetkých mužstvách našej TJ od prípravky U 09, U11 a aj U11 B, U 15, U 19 až po mužov, nastal posun k lepšiemu. Aj v otázke trénerov sa snažíme posunúť a vylepšiť ich kvalitu a využívať aj zdvojenosť trénerov pri mládežníckych mužstvách. Čo nás veľmi mrzí, že v rámci okresu nefunguje dorastenecká súťaž U19 a navyše nevznikne ani avizovaná súťaž U13. Takže máme prihlásených pre nový ročník družstvá U09, U11, U15 (kde máme veľa hráčov, lebo nám prešli z U11) a mužov. Na vyhodnotení z aktív naša TJ bola hodnotená kladne.

Spotešením môžeme konštatovať, že U11 A aj B mužstvá skončili na 1. a 2. mieste v súťaži okresu. Dostali sme za 1. miesto diplom aj pohár. Tu musíme vyzdvihnúť prácu trénerov Marcela Lukáča, Kristiána Fajčíka a Janka Vyletela ako aj pomoc rodičov detí, ktoré u nás trénujú. Pri žiackom mužstve U15 sme mali dvoch trénerov, a to Alexa Kičku a Jakubka Navrátila. Naši hráči však mali väčšinou len 12-13 rokov a museli hrať s mužstvami, kde boli väčšinou už 15 roční mladí futbalisti. To sa síce prejavilo na výsledkoch, na druhej strane bola dobrá tréňovanosť, ktorá by sa už od jesene aj mala prejavovať.

Nezaháľali sme a do našich radov prišli noví tréneri. Konkrétne Dominik Gálik (posilní tréňovanie pri U15) a Miroslav Hronec (posilní pri tréningoch U11). Na aktívne ObFZ LC boli vyhodnotené aj výsledky dorastu U19, kde naši dorastenci

získali pod vedením trénera Petra Dudáša 1. miesto. Prevzali sme na aktívne diplom a pohár. Škoda len, že v súťaži začali 3 mužstvá a nakoniec ju dohrali len dve - my a Cinobaňa. Od jesene táto súťaž v okrese nie je. Veľká škoda. Stojí za uvedenie, že z nášho dorastu sa u mužov uchytili Janko Melich ako aj Patrik Kováč a od leta s mužmi trénujú aj Šimon Hikker, Matej Budáč, Janko Radič a Erik Hámonník. Do dorastu Kalinova odišiel hrať Mirko Holas.

Výbor TJ Slovan Halič od začiatku tohto roku až ku 31. júlu zasadal pravidelne a mal 21 zasadnutí. Výbor TJ Slovan Halič tvoria: Ľudovít Póni, predseda TJ, Ing. Ján Hikker, tajomník TJ, členovia výboru TJ: Pplk. Jozef Najpaver, Mgr. Jaroslav Bystriansky, Jozef Katrušík, Miroslav Šterci Aláč. Z jeho zasadnutí sú samostatné zápisy, ktoré eviduje tajomník našej TJ. Ekonomické úlohy má na starosti Viktória Kičková, organizačne pomáha náš hráč, tréner a manažér Alex Kička. Ostatné úlohy, čo sú zadané na výbore TJ sa riešia priebežne a sú sledované výborom TJ. Ďalšou pozitívnu správou je, že dňa 26. júla sa začala výstavba novej krytej tribúny v areáli TJ Slovan Halič. Prípravu podkladu a základov prevádzajú zamestnanci obce, tribúna bude riešená dodávateľsky so všetkými potrebnými certifikátmi. Naším verným fanúšikom sa zvýši komfort pri sledovaní domácich zápasov.

Muži ukončili majstrovskú súťaž ročníka 2022/23 na 7. mieste. Nechávame na vaše posúdenie, ako tento výsledok vnímate. Nás teší, že sa podarilo stabilizovať hráčsky káder, zlepšiť frekvenciu a kvalitu tréningov a vylepšiť realizačný tím. Máme síce mladého, no ambiciózneho trénera Pajčiho Matúšku, ktorý je od leta zároveň našim hráčom. Letná príprava sa začala 4. júla a zavŕšila sa 30. júla prípravným zápasom vo Vinici (6. liga SsZF BB). Počas prípravy muži odohrali aj turnaj v Tomášovciach 8. júla s výsledkami: Tomášovce (5.liga SsZF BB) – Halič 6:2 (5:1), góly: 1 – M. Belko, 1 – D. Gracza. Na turnaji sme skončili na treťom mieste po víťazstve v druhom zápase: Halič – Látky (6. liga

SsZF BB,sk.C) 4:0 (3:0), góly – 1 – M. Kajtor, 1 – M. Belko, 1 – R. Olšiak, 1 – D. Telek. Prípravný zápas sme odohrali 16. júla v Cinobani. Cinobaňa - Halič 4:3 (2:2). Góly za Halič: 2 – D. Melich, 1 – M. Fridrich. 23. júla sme hrali doma prípravák s OŠK Olováry (6. liga). Na zápase dobrej úrovne bolo 105 prítomných divákov. Rozhodoval: M. Antalík z Tomášoviec. Halič – Olováry 6:3 (3:1). Góly za Halič: 4 – D. Melich, 1 – M. Kajtor, 1 – P. Kováč. Tento zápas sme brali ako 12. ročník Memoriálu Jozefa Pocoka Molnára. Keďže musíme šetriť, bol tento ročník z našej strany úspornejší. Poznámka: v roku 2024 bude 105. výročie od založenia našej TJ. Verme, že nám to situácia dovolí a urobíme honosnejšie oslavy. Dňa 30. júla sme vycestovali do Vinice, kde sme odohrali posledný prípravný zápas v rámci naplánovanej letnej prípravy. Za teplého počasia na dobre pripravenom ihrisku domácej ŠK Vinice sme mali výkop o 18.00 hodine. Na zápase bolo 100 divákov, rozhodovali Doboš, Szabó z V. Krtiša. Vinica (6. liga) – Halič 2:1 (1:0). Gól za Halič dal D. Gracza.

Počas leta výkonný výbor našej TJ zabezpečil v spolupráci s vedením mužstva pre nový ročník 2023/24 do družstva mužov viacerých hráčov, či už na stály prestup alebo na hosťovanie: brankári - Adrian Ľalík, Tibor Nagy (obaja TJ Slovan Halič), Adam Huszár (MŠK LC). Hráči: Ján Borovec, Ján Melich, Zoltán Rorák, Marek Fridrich, Ondrej Berky, František Válek, Pavol Matúška, Marek Čonka, Patrik Kováč (všetci TJ Slovan Halič), Tomáš Mojžiš (MŠK LC), Rudolf Becáni (Ružiná), Martin Kajtor, Daniel Gracza, Erik Lavrík, Denis Lipták (všetci MŠK LC), Richard Olšiak (Tomášovce), Patrik Čudovský, Daniel Melich (obaja Vidiná).

Po vzájomnej dohode sme sa rozlúčili s niektorými hráčmi a niektorí išli na ročné hosťovanie: Marek Čipčala (Lovinobaňa), Erik Rácz (Filákov), Radim Babiak (MŠK LC), Dominik Gálik (Santrio Láza), Igor Fertö (Veľká nad Ipľom), Dominik Koška (St. Halič), Patrik Tryzna (St. Halič), Ľubomír Macko (Vidiná), Oskar a Mária

Papanitz (Ružiná), Tibor Mikuš (St. Halič), Marian Vrábel' (Biskupice), Vendelín Tóth (MŠK LC), Matej Bárta (Priechod), Andrej Karman (Divín). Všetkým čo u nás skončili a pomohli našej TJ Slovan Halič svojimi výkonmi aj touto cestou ďakujeme a prajeme im, nech sa im v nových kluboch darí.

Do kádra mužov boli zaradení a letnú prípravu absolvovali aj naši dorastenci - Šimon Hikker (brankár, bude hosťovať v B. Štiavici), Matej Budáč (bude hosťovať v MŠK LC), Erik Hámorník a Janko Radič. Realizačný tím mužov: hrajúci tréner - Pajči Matúška, asistent trénera + zdravotník - Benjamín Rác, hrajúci asistent trénera - Zoltán Rorák, vedúci mužstva + zdravotník + brankár - František Válek, zdravotník - Peter Pročko, manažér ISSF + fotograf - Alex Kička.

28. júla 2023 ako bolo uvedené už vyššie aktív ObFZ Lučenec, ktorého sa zúčastnil za našu TJ Slovan Halič Ing. J. Hikker. My sme dostali na rozlosovanie č. 12. Podľa tohto čísla a súhlasu zástupcov klubov sa urobilo rozlosovanie.

- 13. 8. hráme doma s Biskupicami. Čas 16.30 hod.
- 19. 8. v sobotu hráme von v Uhorskom. Čas 16.30 hod.
- 27. 8. doma so St. Haličou. Čas 16.30 hod.
- 3. 9. vonku v Cinobani. Čas 15.30 hod.
- 10. 9. doma s Vidinou. Čas 15.30 hod.
- 17. 9. von v Divíne. Čas 15.00 hod.
- 24. 9. doma s Hr. Zalužanmi. Čas 15.00 hod.
- 1. 10. von v P. Dravciach. Čas 14.30 hod.
- 8. 10. von v Ružinej. Čas 14.30 hod.
- 15. 10. doma s Podrečanmi. Čas 14.00 hod.
- 22. 10. vonku v Kokave n/R. Čas 14.00 hod.
- 29. 10. asi vonku v Santrio Láza (mali sme hrať doma, ale dohoda klubov bola, že u nich). Čas 14.00 hod.

O prípadných zmenách budeme včas informovať, tento zoznam zápasov berte preto prosím len orientačne. Verme, že hoci len päť zápasov budeme na jeseň 2023 hrať doma, bude sa nám dariť. Najdôležitejšie bude, aby hráčov obchádzali zranenia a dobrá partia vytvorila do každého zápasu aj s podporou fanúšikov chuť po víťazstve.

Na záver chceme uviesť poďakovanie vedeniu obce za finančnú aj materiálnu podporu, bez ktorej by v týchto časoch nebolo možné futbal súťažne hrať v žiad-

nej zo súťažných kategórií. Chceme tiež pripomenúť, že sa nám ihrisko ako aj areál vylepšil, a to aj zásluhou obcou plateného hospodára Petra Mikuša, ktorý sa oň stará za pomoci ostatných zamestnancov obce.

Všetkým ďakujeme za podporu haličského futbalu a prajeme si aby aj naďalej futbal v Haliči napredoval.

Spracoval:

*Ing. J. Hikker za výbor
TJ Slovan Halič.*

► **Zľava vzadu:**

Pajči Matúška, Marek Fridrich, Ján Borovec (C), Rudi Becáni, Tibor Nagy, Adam Huszár (Br.), Maťo Kajtor, František Válek (ved. m.), Benjamín Rác (asistent tr. + zdravotník)

► **Zľava v predklone:**

Erik Lavrík, Daniel Gracza, Denis Lipták, Ondrej Berky, Janko Melich, Patrik Kováč

Bol s nami na zápase aj Patrik Čudovský

► **Fotil:** Ján Hikker

30. júla 2023 - Vinica

Ihrisko TJ Športový klub Vinica

Prípravný zápas, čas 18.00 hodina, 2 x 45'. 100 divákov. Rozhodcovia: Doboš a Szabó (VK). Striedalo sa podľa potreby.

ŠK Vinica - Halič 2:1 (1:0). Gól za Halič dal 49' - D. Gracza. ŽK : 50' - M. Fridrich, ČK: 87' - J. Borovec. V 14 min. sa zranil E. Lavrík a za neho išiel na plac P. Kováč. V 48' - sa zranil Pajči Matúška a išiel hrať T. Nagy. Domáci dali prvý gól v 15' - hráčom č. 2. Víťazný gól domáci dali v 86 minúte.

Zostava Haliče: Adam Huszár (Br.), č. 8 - J. Borovec (C), č. 9 - T. Nagy, č. 4 - M. Kajtor, č. 10 - D. Lipták, č. 7 - D. Gracza, č. 14 - J. Melich, č. 11 - R. Becáni, č. 21 - E. Lavrík, č. 5 - M. Fridrich, č. 3 - P. Matúška, č. 12 - O. Berky, č. 13 - P. Kováč.

Z rôznych dôvodov chýbali: Paťo Čudovský (doliečuje zranenie), Ado Ľalík (Br.) (odcestovaný), Tomáš Mojžiš (práca), Richard Olšiak (rodinná povinnosť), Daniel Melich (práca), Zolo Rorák (dovolenka s rodinou v cudzine), Marek Čonka (zranení).

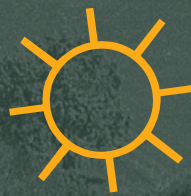
Realizačný tím: Pavel Matúška - tréner, Benjamín Rác - asistent trénera, František Válek - ved. mužstva, Peter Pročko - zdravotník (prišiel pozrieť ako divák).

VÍKEND

11.-13.

AUGUST
2023

Haličské SLÁVNOSTI

tradičný haličský jarmok

Podzámocké námestie

Piatok

11.8.2023 Nádvorie Haličského zámku
18.00 Historická fashion show – skupina **FRINGIA**

Sobota

12.8.2023

10:30 – Ľalíkovci
11:00 – Bábkové divadlo pre deti - Divadlo Lienka
11:30 – Kynologické ukážky
12:00 – vyhodnotenie súťaže Podzámocký kotlík
12:45 – Televízna svokra na haličský spôsob
13:00 – Slávnostné otvorenie s uvedením knihy
13:30 – Haličan
14:00 – Folklórna skupina Hájiček z Chrenovca - Brusna
14:45 – Folklórne parádnice
15:00 – Lekár band
16:30 – **INSTINCT**
17:30 – Haličské riskuj!
18:30 – **TRAKY**
20:00 – **SHOCKBAND**
22:00 – **RENÉ RENDY a CICO BAND**

Nedel'a

13.8.2023

11:00 – Rímskokatolícky kostol – Slávnostná odpustová svätá omša
Športový areál TJ Slovan Halič
8:30 – Volejbalový turnaj o pohár starostu obce
13:00 – Futbalový zápas starých pánov
16:30 – MFZ TJ Slovan Halič – OŠK Biskupice

Sprievodné podujatia počas soboty od 9:00 - Remeselný jarmok, Novohrad pod šiatrom, výstava obrazov Milana Berkyho v obecnej knižnici, súťaž Podzámocký kotlík vo varení kotlíkových špecialít, kolotoče, tombola, 14:00 penová párty

GALICIA NUEVA
ZÁMOCKÝ HOTEL****

LUSTROJ

TURISTICKÝ
NOVOHRAD A
PODPOLANIE

Kofemika spol, s.r.o.

PRP

S FINANČNOU PODPOROU
BANSKOBYSTRICKÉHO
SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

regionálny produkt
NOVOHRAD